

HungaroControl
Magyar Légiforgalmi Szolgálat Zrt.

KIEGÉSZÍTŐ MELLÉKLET

**2012. ÉVI
ÉVES BESZÁMOLÓHOZ**

TARTALOMJEGYZÉK

I.	ÁLTALÁNOS RÉSZ.....	3
1.1	A TÁRSASÁG BEMUTATÁSA.....	3
1.2	EUROCONTROL – LÉGIFORGALMI DÍJAK SPECIÁLIS ELSZÁMOLÁSI RENDSZERE	6
1.3	A SZÁMVITELI POLITIKA ISMERTETÉSE	9
1.3.1	<i>Az éves beszámoló készítése .....</i>	9
1.3.2	<i>Alkalmazott értékelési eljárások és módszerek.....</i>	9
1.3.3	<i>Amortizációs politika.....</i>	14
1.3.4	<i>Céltartalék képzési szabályok.....</i>	16
1.3.5	<i>Változások a Számviteli Politikában.....</i>	19
II.	SPECIFIKUS RÉSZ.....	20
2.1	MÉRLEGHEZ KAPCSOLÓDÓ KIEGÉSZÍTÉSEK	20
2.1.1	<i>Tárgyi eszközök és immateriális javak.....</i>	20
2.1.2	<i>Befektetett pénzügyi eszközök .....</i>	22
2.1.3	<i>Készletek.....</i>	23
2.1.4	<i>Követelések.....</i>	23
2.1.5	<i>Értékpapírok.....</i>	25
2.1.6	<i>Pénzeszközök.....</i>	26
2.1.7	<i>Aktív időbeli elhatárolások.....</i>	27
2.1.8	<i>Saját tőke .....</i>	31
2.1.9	<i>Céltartalékok .....</i>	32
2.1.10	<i>Kötelezettségek .....</i>	35
2.1.11	<i>Passzív időbeli lehatárolások.....</i>	38
2.2	EREDMÉNYKIMUTATÁSHOZ KAPCSOLÓDÓ KIEGÉSZÍTÉSEK.....	40
2.2.1	<i>Értékesítés nettó árbevétele.....</i>	40
2.2.2	<i>Egyéb bevételek.....</i>	44
2.2.3	<i>Anyagjellegű ráfordítások .....</i>	45
2.2.4	<i>Személyi jellegű ráfordítások.....</i>	48
2.2.5	<i>Egyéb ráfordítások .....</i>	49
2.2.6	<i>Pénzügyi műveletek eredménye.....</i>	50
2.2.7	<i>Rendkívüli bevételek.....</i>	52
2.2.8	<i>Rendkívüli ráfordítások .....</i>	52
2.2.9	<i>Társasági Adó.....</i>	53
2.3	VAGYONI, PÉNZÜGYI ÉS JÖVEDELMI HELYZET ÉRTÉKELÉSE.....	54
III.	TÁJÉKOZTATÓ RÉSZ	55
3.1	MÉRLEGEN KÍVÜLI TÉTELEK	55
3.1.1	<i>Mérlegfordulónapon nyitott határidős ügyletek – Valós értékelés hatásainak bemutatása.....</i>	55
3.1.2	<i>Pénzügyi szempontból jelentős, mérlegben nem szereplő megállapodások bemutatása .....</i>	57
3.2	VEZETŐ TISZTSÉGVISELŐK, IGAZGATÓSÁG ÉS FELÜGYELŐ BIZOTTSÁG TAGJAINAK JÁRANDÓSÁGA, ELŐLEGEI, KÖLCSÖNEI	57
3.3	MUNKAVÁLLALÓK ÁTLAGOS STATISZTIKAI LÉTSZÁMA, BÉRKÖLTSÉGE ÉS SZEMÉLYI JELLEGŰ EGYÉB KIFIZETÉSEI	57
3.4	KAPOTT TÁMOGATÁSOK	58
3.5	KUTATÁS-FEJLESZTÉS TÁMOGATÁSA.....	59
3.6	KÖRNYEZETVÉDELLEM	60
IV.	MELLÉKLETEK	62
4.1	CASHFLOW KIMUTATÁS.....	62
4.2	IMMATERIÁLIS JAVAK ÁLLOMÁNYVÁLTOZÁSA	63
4.3	TÁRGYI ESZKÖZÖK ÁLLOMÁNY VÁLTOZÁSA.....	64
4.4	LÉGIFORGALMI IRÁNYÍTÁSI SZOLGÁLTATÁSOK ÁRBEVÉTELE – FÖLDRAJZI MEGBONTÁSBAN	65
4.5	IMPORTBESZERZÉSEK	66
4.6	KÖRNYEZET VÉDELMI KÖZVETLENÜL SZOLGÁLTATÓ IMMATERIÁLIS JAVAK ÉS TÁRGYI ESZKÖZÖK	67
4.7	TÁRSASÁGI ADÓALAP MÓDOSÍTÓ TÉTELEK	68
4.8	SZAKMAI RÖVIDÍTÉSEK MAGYARÁZATA	69

I. ÁLTALÁNOS RÉSZ

1.1 A TÁRSASÁG BEMUTATÁSA

A Társaság

cégneve:	HungaroControl Magyar Légiforgalmi Szolgálat Zártkörűen Működő Részvénytársaság
rövidített elnevezése:	HungaroControl Zrt.
alapításának időpontja:	2006. november 22.
cégbírósági bejegyzés időpontja:	2006. december 13.
cégjegyzékszám:	01-10-045570
székhelye:	1185 Budapest, Igló u. 33-35.
telephelye:	1185 Budapest, Budapest Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtér
fióktelepei:	Kőrishgyi radarállomás – HU-8572 Bakonyszücs, Hrsz.: 0129 Püspökladányi radarállomás – HU-4150 Püspökladány, Hrsz.: 0915/4 Sármelléki Repülőtér – HU-8391 Sármellék, 047-Zalavár 05.
alaptőkéje:	20.201.600 ezer
tulajdonosa:	Magyar Állam (100 %)
alapítói és részvényesi jogok gyakorlója:	a közlekedésért felelős miniszter (1054 Budapest, Akadémia u. 3.)
statisztikai számjela:	13851325-5223-114-01
adószáma:	13851325-2-44

A Társaság működési formája:

A Társaság zártkörűen működő, egyszemélyes részvénytársaság.

Részvények fajtája, száma és névértéke:

A Társaságnál kibocsátott részvények fajtája törzsrészvény.

A Társaság alaptőkéje 20.200 darab, egyenként 1.000 ezer forint, azaz Egymillió forint névértékű „A” részvénytársaságba tartozó részvényben, amelyek kibocsátási értéke részvényenként 1.000 ezer forint, azaz Egymillió forint, továbbá 16 db 100 ezer forint, azaz Egyszázezer forint névértékű „B” részvénytársaságba tartozó részvényben testesül meg, amelyek kibocsátási értéke részvényenként 100 ezer forint, azaz Egyszázezer forint.

A Társaság elektronikus elérhetősége:

Honlap: www.hungarocontrol.hu, E-mail: info@hungarocontrol.hu

A légitözlekedésről szóló törvény értelmében a Társaság feladatai:

A légitözlekedésről szóló 1995. évi XCVII. törvény a 61/A. §.-ában a HungaroControl Magyar Légiforgalmi Szolgálat Zártkörűen Működő Részvénytársaságot (a Társaság) jelöli ki a légiforgalmi szolgálatok ellátására. A törvény értelmében a Társaság feladatai:

a) Magyarország ellenőrzött légterében - kivéve a katonai körzeteket - és Budapest Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtéren és légterében a légiforgalmi irányító, a repüléstájékoztató és riasztó szolgálat ellátása; továbbá Magyarország légterében a légiforgalmi navigációs, távközlési, légtérellenőrző szolgálat ellátása, és az ezekhez szükséges berendezések (kivéve a repülőtéri műszeres leszállító rendszert) működésének biztosítása;

b) a nemzetközi polgári repülés részére Budapest Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtéren repülésbejelentő és tájékoztató szolgálat ellátása;

c) a rendelkezésre álló információk alapján adatszolgáltatás a Magyar Honvédség erre kijelölt szervezete részére, a légtérfelügyelethez szükséges azonosítás elősegítése érdekében;

d) légtérgazdálkodás, közreműködés a stratégiai légtér gazdálkodási feladatokban;

e) a légi forgalom áramlásának szervezése;

f) légi jármű eltűnése, vagy kényszerhelyzetbe kerülése esetén a szükséges intézkedés - kutatás-mentés, valamint egyéb segítségnyújtás - kezdeményezése;

g) központi légiforgalmi tájékoztató szolgálat (AIS) ellátása, a légitözlekedéssel kapcsolatos tájékoztató anyagok kiadása;

h) - a repülőtéri körzetek kivételével - az ellenőrzött légtéren kívül Magyarország légterében légi járművek részére tanácsadói, repüléstájékoztató és riasztó szolgálat ellátása;

i) a feladatainak ellátásával kapcsolatos fejlesztés;

j) a légiforgalmi irányító és körzeti repüléstájékoztató szakszemélyzet munkahelyi képzése, illetve továbbképzése;

k) műszaki dokumentációs és ahhoz kapcsolódó tájékoztató tevékenység ellátása;

l) a koordinált és menetrend-egyeztetett repülőtereken a résidőkiosztás és menetrend-egyeztetés;

m) a magyar légtér igénybevételéért fizetendő díjjal összefüggő - nemzetközi szerződésben meghatározott - költségalap kezelése.

A Társaság tevékenysége

A Társaság főtevékenysége: (5223) Légi szállítást kiegészítő szolgáltatás.

A Társaság a főtevékenysége ellátását elősegítő szolgáltató tevékenységeket is elláthat.

A HungaroControl Zrt. a főtevékenységét jelentő légiforgalmi szolgáltatás keretében végzi:

- a Magyarország légterében átrepülő forgalom irányítását,
- valamint a Budapest/Liszt Ferenc repülőtér érkező-induló forgalmának kiszolgálását,
- ezek mellett egyéb piaci alapon működő kiegészítő szolgáltatásokat is nyújt (például vidéki repülőtereken repüléstájékoztató és légiforgalmi irányítási tevékenység; oktatás).

Az Éves Beszámoló összeállítása

Az Éves Beszámolót a Társaság vezérigazgatója: Szepessy Kornél (1028 Budapest, Üvegház utca 12/B.) önállóan írja alá.

A Társaságnál a könyvviteli szolgáltatás körébe tartozó feladatok irányításáért, vezetéséért felelős személy: Lepres Orsolya, bejegyzett könyvvizsgáló (lakcím: 1194 Budapest, Viola u. 27.), MKVK tagsági száma:005400.

A Társaság könyvvizsgálóinak adatai:

Ernst & Young Könyvvizsgáló Korlátolt Felelősségű Társaság (H-1132 Budapest, Váci út 20.), MKVK nyilvántartási száma: 001165.

A könyvvizsgálatért a könyvvizsgáló által kijelölt felelős személy Bartha Zsuzsanna (5900 Orosháza, Rákóczi út 25.), MKVK tagsági száma: 005268.

A tárgyévi üzleti évre vonatkozó beszámoló könyvvizsgálatáért szerződésben megállapított összeg 5.890 ezer forint+ÁFA.

1.2 EUROCONTROL – LÉGIFORGALMI DÍJAK SPECIÁLIS ELSZÁMOLÁSI RENDSZERE

A HungaroControl Zrt. főtevékenységén belül a két fő üzletág:

- Útvonalirányítás (En route): a Magyarország felett átrepülő forgalom irányítása
- Terminálirányítás (TNC): a Budapest közelkörzetében működő Budapest/Liszt Ferenc repülőtéren le- és felszálló légitársaságok irányítása

Útvonalirányítás

Magyarország 1992-ben lett tagja az Eurocontrol Multilaterális Egyezménynek, amelynek keretében a szerződő államok vállalták, hogy összehangolt politikát léptetnek életbe közös elszámolási rendszer felállításával az *útvonaldíjak* megállapítására, kiszámlázására, beszedésére és nyilvántartására.

Az Eurocontrol Központi Útvonaldíj Iroda (Central Route Charges Office – CRCO) a tagországok repülési adatszolgáltatásai alapján számlázza a légitársaságok felé az általuk végrehajtott repülésekkel kapcsolatos légitársasági díjakat, beszedi azokat, majd átutalja a légitársaságoknak. Mindezen tranzakciókról részletes nyilvántartást vezet, amelyet a tagállamok részére havi rendszerességgel titkosított internetkapcsolaton keresztül elérhetővé tesz. Ezen tevékenység után az útvonalirányítás (en route) esetében minimális adminisztrációs díj kerül felszámításra, amelyet az adott repülésekkel kapcsolatos útvonaldíjon felül a légitársaságok megfizetnek a havi kiszámlázás során, a Multilaterális Egyezménynek megfelelően.

Terminálirányítás

A 2006-ban életbe lépett Léginavigációs szolgálatok közös díjszámítási rendszerének létrehozásáról szóló 1794/2006/EK Rendelet (2006. december 6.) már a *terminálirányítási díjakra* (TNC) vonatkozóan is tartalmazott kötelező érvényű előírásokat, így ezen díjtételek megállapítása és elszámolása is – az útvonaldíjjal együtt - EU közösségi szabályok hatálya alá került.

A TNC díjakkal kapcsolatos követelések kezelésére pedig az Eurocontrol és Magyarország között létrejött bilaterális megállapodás alapján kerül sor, amellyel kapcsolatban a HungaroControl egy évre vonatkozóan előre meghatározott összeget fizet, és a terminál-költségalapban felszámít a légitársaságok felé.

Teljes költségmegtérítési rendszer

2005. december 31-ig a HungaroControl légitársasági szolgáltatással kapcsolatos költségei az útvonalhasználati díjakon keresztül térültek meg. A 2006. január 1-jével bevezetésre került terminálirányítási díjra vonatkozó 116/2005. (XII.27.) GKM rendelet rendelkezése szerint a közelkörzeti díjat a 2006. évtől kezdődően, négy év alatt fokozatosan 100%-ra emelt mértékben kellett megfizetni. A bevezetési időszak alatt a terminálirányítási üzletág költségei fokozatosan kerültek kivonásra az útvonalirányítás költségalapjából.

A bevezetési időszakot követően, 2010. évtől kezdődően sor került az önálló útvonalirányítási (en route) és terminálirányítási (TNC) költségalapok meghatározására.

2011. december 31-ig a légitársasági szolgáltatás költségei az úgynevezett „teljes költségmegtérítési rendszer” keretein belül térültek meg.

A „teljes költségmegtérítési” elszámolási rendszer sajátossága, hogy az egységdíjtétel meghatározásához előzetesen meg kell határozni a következő évre várható forgalom és a szolgáltatás nyújtásához szükséges költségek nagyságát, azonban a forgalom tényleges alakulása, illetve a tényleges költségek nagysága a tervezettől mindig eltér, így az egyes tagállamok esetében a költségek teljes megtérülése adott évre vonatkozóan nem érhető el

teljes pontossággal. Bizonyos években bevételhiány, máskor bevételtöbblet keletkezik. A hiány és a többlet kiegyenlítése az úgynevezett „kiigazító mechanizmus” alkalmazásával történik, melynek keretében az adott év (n) bevételének hiánya/többlete elszámolásra kerül, ettől eltérő tagállami szándék hiányában – főszabály szerint az „n+2”-ik évben az egységdíjtétel kalkulációja során. Az adott évben keletkező bevételi többlet/hiány árbevétel a mérlegben elhatárolásra kerül, majd n+2 évben kerül feloldásra.

Teljesítmény tervezési rendszer

Az útvonalirányítási szolgáltatás (en route) esetében a teljes költségmegtérülés rendszerét 2012. január 1-től felváltotta a *teljesítményrendszer*, amely bizonyos paraméterek mentén kockázati (költség- és forgalomkockázat) elemeket vezetett be a díj meghatározása során. Ez azt jelenti, hogy a tervtől való meghatározott eltérések többé nem számolódnak el automatikusan, hanem a Társaság egyes kockázatokat már maga visel, annak költségei őt terhelik, illetve ő rendelkezik az extra bevételekkel. A teljes költségmegtérülés rendszerében keletkezett egyenlegeket a teljesítményrendszer keretein belül továbbra is el lehet számolni/meg lehet téríteni.

A teljesítményrendszerben az érintett EU-s országoknak előre meghatározott tervezési időszakokra (ún. referencia időszak) teljesítménytervet, azaz költség és forgalmi tervet, és ezekkel együtt négy előre meghatározott teljesítményterületen (repülésbiztonság, környezetvédelem, kapacitás, költséghatékonyság) teljesítménycélokot kell meghatározniuk. Az adott ország teljesítménytervében meghatározott teljesítménycélok kialakítása során figyelembe kell venni az adott teljesítményterületre uniós szinten kitűzött teljesítménycélokot is.

A teljesítményterületek közül, különösen az első referencia időszak (2012-2014) során kiemelkedik a költséghatékonysági terület, elsősorban az ehhez kapcsolódó új kockázatok, illetve pénzügyi hatások miatt. (Az első referencia időszakban ugyanis teljesítménycélt a költséghatékonysági és a kapacitás teljesítményterületeken kellett kitűzni, azonban a céloktól való eltérést a kapacitás esetében pénzügyileg még nem büntetik.) A legfőbb kockázatok, melyek az új rendszerben megjelennek:

1. Költség kockázat

A teljesítménytervben meghatározott reál költségszinthez képest magasabb költséget csak a jogszabályban (1191/2010 EU rendelet) meghatározott korlátozott számú esetben van mód (ún. nem kontrolálható költségek), ellentétben a teljes költségmegtérülési rendszerrel, ahol gyakorlatilag mindenfajta eltérést át lehetett hárítani a szolgáltatást igénybevevő légitársaságokra. Előbbiekből kifolyólag, az árfolyam eltéréséből adódó kockázatokat sem lehet már az új rendszerben áthárítani a légtérhasználókra. Annak eredményeképp azonban, hogy a teljesítménytervben reál költségeket kell meghatározni, és ezek szintjét kell tartani, az inflációs kockázatot továbbra is a légiforgalmi irányítást igénybe vevő légtérhasználók viselik.

2. Forgalmi kockázat

A teljesítménytervben meg kell határozni az adott referencia időszakra vonatkozóan becsült forgalom nagyságát is. A teljesítményrendszer keretei között a forgalmi szint eltéréséből adódó bevétel kiesést, illetve többletet is már a szolgáltatóknak kell viselniük. Erre egy sávós kockázatmegosztás keretében kerül sor az alábbiak szerint:

Forgalom eltérés nagysága tervhez képest	Szolgáltató viseli	Légtérhasználó viseli
±0-2%	100%	0%
±2-10%	2% fölötti rész 30%-a	2% fölötti rész 70%-a
±10%-	10% fölötti rész 0%-a	10% fölötti rész 100%-a

A forgalmi eltérés hatásának számítása során vannak olyan tételek, amelyeket nem kell figyelembe venni, azaz ezen esetekben a légtérhasználók viselik teljes mértékben az eltérés kockázatát (meteorológiai költségek, hatósági költségek, nemzetközi hozzájárulások és elszámolási egyenlegek esetében).

Fentiek eredményeképp a teljesítményrendszerben is fennmaradnak az elszámolási egyenlegek, azonban ezek keletkezésének oka sokkal több okra vezethető vissza, mint korábban.

A terminálirányítási szolgáltatás tekintetében a vonatkozó uniós jogszabályok alapján 2015-től a Terminálirányítási üzletág is a teljesítményrendszer hatálya alá kerül. A 2013 márciusában jóváhagyott rendelkezések szerint azonban tagállami igény esetén a 225.000 mozgásszám alatti repülőterek esetében (ilyen a Liszt Ferenc reptér is) nem lesz kötelező a forgalmi kockázat viselése, az továbbra is a légtérhasználóknál maradhat.

A légitforgalmi díjából származó összeg a Társaság árbevételeinek több, mint 99,5 %-át képviseli.

1.3 A SZÁMVITELI POLITIKA ISMERTETÉSE

1.3.1 Az éves beszámoló készítése

A HungaroControl Zrt. a többször módosított, számvitelről szóló 2000. évi C. törvény (Számviteli törvény, a továbbiakban: Szt.) alapján könyvvezetésében a kettős könyvvitelt alkalmazza, és éves beszámolót készít december 31-i fordulónappal. Ez a Számviteli törvényben rögzített mérlegből, eredménykimutatásból, és cash flow kimutatást is tartalmazó kiegészítő mellékletből áll. Az éves beszámolóval egyidejűleg a Társaság üzleti jelentést is készít.

A mérlegkészítés időpontját a Társaság az üzleti évet követő év március 15. napjával határozza meg. A Társaság üzleti éve a naptári év.

A Társaság „A” típusú mérleget készít. A Társaság az eredménykimutatását összköltség eljárással „A” típus szerint állítja össze. A Társaság nem él a Szt. által biztosított összevonási, részletezési lehetőségekkel, azaz mérlegében, eredménykimutatásában sorokat nem von össze, új sorokat nem szerepeltet.

A Társaság könyveit forintban vezeti, az éves beszámoló pénzneme a forint. Az Eurocontrol részére készítendő költségalap-elszámolás is forintban készül.

A Társaság az Szt. 155.§. 2) alapján könyvvizsgálatra kötelezett.

1.3.2 Alkalmazott értékelési eljárások és módszerek

A Társaság az eszközeit és a forrásait a Számviteli törvénynek megfelelően egyedileg értékeli.

A tárgyi eszközöknél és immateriális javaknál az egyedi értékelés egyedi és csoportos nyilvántartásra épül. Csoportot képeznek azok az eszközök, amelyek fajta, hasznosítási cél, üzembe helyezési időpont, beszerzési érték, illetve előállítási költség, költséghely és felelős megőrző szempontjából azonosnak tekinthetők.

A terv szerinti és a terven felüli értékesítési leírás módjára, az értékvesztés elszámolásának és visszairásának eseteire, valamint az egyes tárgyi eszközök esetében a leírási kulcsok meghatározására vonatkozó részletes szabályokat az Amortizációs politika tartalmazza.

A befektetett pénzügyi eszközök között a tulajdoni részesedés nyilvántartásba vételének időpontja: részvény, üzletrész vásárlása esetén a tulajdonjog megszerzés időpontja. A tulajdonjog megszerzésének időpontja alapítás, tőkeemelés esetén a tulajdoni részesedés cégjegyzékbe való bejegyzésének dátuma. A tartós tulajdoni részesedést jelentő befektetések értékelése egyedileg, mérlegelt átlagár alapján történik. A mérleg fordulónapján értékvesztést számol el a Társaság, ha:

- a tőzsdén és egyéb tőkepiacon jegyzett részesedés esetében – kellően aktív piac esetén – a jegyzés árfolyam tartósan és jelentősen a könyv szerinti átlagos árfolyam alá csökken (a leértékelés a mérlegkészítés időpontjában érvényes jegyzési átlagárfolyamra történik),

- nem jegyzett részesedés esetén a Társaság részesedésére jutó saját tőke értéke tartósan és jelentősen a könyv szerinti érték alá csökken (az értékvesztést a részesedésre jutó saját tőke összegéig számolja el).

Leányvállalatnak vagy közös vezetésű vállalkozásnak minősülő befektetés esetében a részesedés (üzleti- vagy cégértékkel, illetve a vállalkozásnak adott kölcsönnel korrigált) értéke a befektetés realizálható értékével kerül összevetésre. Amennyiben a részesedésre jutó saját tőke összege alacsonyabb, mint a részesedés üzleti- vagy cégértékkel, illetve a vállalkozásnak adott kölcsönnel korrigált könyv szerinti értéke, meghatározásra kerül a részesedés realizálható értéke. Értékvesztés elszámolására akkor kerül sor, ha

- a realizálható érték tartósan alacsonyabb, mint a részesedés üzleti- vagy cégértékkel korrigált, illetve a befektetés részére adott kölcsönrel növelt könyv szerinti értéke; és
- a részesedés jövőbeli üzleti kilátásai vagy a működésével kapcsolatos stratégiai tényezők sem támasztják alá a befektetés megtérülését.

A befektetett pénzügyi eszközök között nyilvántartott egyéb, nem kereskedési célúnak minősített *értékpapírok* bekerülési értéke: a vételár, illetve a szerzési érték. Az azonos nemű, több beszerzésből származó értékpapírok elidegenítése, bevonása során a könyv szerinti érték csökkentése FIFO módszerrel történik. Abban az esetben, ha a könyvekben szereplő befektetett pénzügyi eszköz piaci értéke tartósan a könyv szerinti érték alá csökken, a Társaság értékvesztést számol el a piaci érték szintjéig. Az értékvesztést a pénzügyi ráfordítások között kell elszámolni. A Társaság egyedileg minősített lényeges eszközei azok, amelyek a mérlegsor 20%-ának értékét képezik és nagyobbak 5.000 ezer forintnál, továbbá minden, egyedileg lényegesnek minősített eszköz.

A *készleteket* egyedileg értékeli a Társaság. Egyedi értékelésnek minősül a csoportosan nyilvántartott, azonos paraméterekkel rendelkező eszközök átlagos beszerzési áron történő értékelése is. A Számviteli törvény szerinti bekerülési értéket a vásárolt anyagok, áruk esetében mérlegelt átlagáras eljárással határozza meg. A Társaság a vásárolt készletek beszerzési árát csökkenti:

- ha a készlet nem felel meg a készletekre vonatkozó előírásoknak (szabvány, szállítási feltételek, szakmai előírás, stb.), az eredeti rendeltetésének, vagy megrongálódott, vagy
- ha a készlet eredeti állapotában nem következett be változás, azonban a Társaság a tevékenységének, az alkalmazott technológiának vagy a piaci körülményeknek a megváltozása miatt a készletet nem tudja az eredeti céljának, rendeltetésének megfelelően felhasználni, és emiatt feleslegessé válik.

Ekkor a készlet értékének csökkenését – a különbözetnek értékvesztéskénti elszámolásával – a becsült eladási ár szintjéig kell elszámolni.

A mérlegben a követelést az elfogadott, az elismert összegben, illetve a már elszámolt értékvesztéssel csökkentett, az értékvesztés visszaírt összegével növelt, könyv szerinti értéken kell kimutatni. A vevők, és adósok egyedi minősítése alapján az üzleti év mérleg fordulónapján fennálló és a mérlegkészítés időpontjáig pénzügyileg nem rendezett követelésnél (ideértve a hitelintézetekkel, pénzügyi vállalkozásokkal szembeni követeléseket, a kölcsönként, az előlegként adott összegeket, továbbá a bevételek aktív időbeli elhatárolása között lévő követelésjellegű tételeket is) értékvesztést számolunk el – a mérlegkészítés időpontjában rendelkezésre álló információk alapján – a követelés könyv szerinti értéke és a követelés várhatóan megtérülő összege közötti – veszteségjellegű – különbözet összegében, ha ez a különbözet tartósan mutatkozik és jelentős összegű. A Társaság a minősítést a mérlegkészítés időpontjában rendelkezésre álló információk alapján végzi, amelynek során

megbecsüli a követelés befolyásának várható százalékát. A minősítés során a követeléseket, kölcsönöket, előlegeket: problémamentesnek / határidőn túlinak / kétesnek / illetve behajthatatlannak minősítjük.

Problémamentes az a követelés, amely esetében egyrészt a fizetési határidő még nem járt le, másrészt a határidőre történő pénzügyi teljesítést – információink, ismereteink szerint – semmilyen körülmény nem gátolja.

Határidőn túli követelésnek minősül az a követelés, amelynél a megállapodás (szerződés, számla) szerinti, vagy egyéb jogszabály alapján előírt fizetési határidő lejárt.

Kétesnek akkor tekinthető a követelés, ha annak realizálása az időpont, illetve az összecszerűség tekintetében a megismert körülmények miatt bizonytalanná vált.

Behajthatatlannak a Szt. 3.§ (4) 10. pontja alapján minősíthető a követelés.

A mérleg fordulónapon fennálló határidőn túli, valamint a kétesnek minősített követelések után, a vevők, adósok egyedi minősítése alapján elszámolandó értékvesztés mértéke: a követelés könyv szerinti értéke és a követelés várhatóan megtérülő összege közötti – veszteségjellegű – különbség összegében, ha ez a különbség tartósan mutatkozik és jelentős összegű. Az értékvesztés számviteli elszámolása szempontjából Társaságunk vevőnként, adósokként együttesen kisösszegűnek tekinti a 100 ezer forintot meg nem haladó követeléseket. Az értékvesztés összege a csoportosan együttesen is kisösszegű követeléseknél az adós könyv szerinti értékének arányában kerülhet meghatározásra. Az értékvesztést egyéb ráfordításként számoljuk el.

Amennyiben a vevő, az adós minősítése alapján a követelés várhatóan megtérülő összege tartósan és jelentősen meghaladja a követelés könyv szerinti értékét, a különbséggel a korábban elszámolt értékvesztést visszairással csökkentjük.

A Magyarország légterében végrehajtott repülések részére nyújtott légiforgalmi szolgáltatásokkal kapcsolatban a *légitársaságokkal szemben felmerülő követeléseinket* az Eurocontrol Központi Útvonaldíj Iroda (CRCO) kezeli, ő számolja ki, számlázza ki és szedi be a légtér igénybevételéért fizetendő díjakat. A követelések kezelésének keretein belül a CRCO tesz javaslatot a behajtásra teendő intézkedésekre. Az esedékes összeg behajtásával kapcsolatban vagy az Eurocontrol vagy az Eurocontrol kérésére egy Szerződő Állam indíthat peres eljárást. A behajtást vagy peres, vagy peren kívüli eljárással kell végrehajtani. Az Eurocontrol a vevő minősítése alapján listát készít az aktív légtérhasználók kétes kintlévőségeiről. A fizetéseképtelen, csődeljárás alatt lévő légtérhasználók kintlévőségeire 75 %-os, a fennmaradó kétes követelésekre pedig 50 %-os értékvesztés kerül elszámolásra.

A korosító táblában többi jogcímen megjelenő kintlévőség esetében a rendelkezésre álló ismeretek, vevő minősítése alapján egyedi mérlegelés alapján kerül meghatározásra az értékvesztés mértéke.

Azon díjtartozások, amelyek az Eurocontrol Pénzügyi szabályzata alapján behajthatatlan követelésnek minősülnek, kivezetésre kerülnek a CRCO követelés nyilvántartási rendszeréből. Ez azonban nem jelent lemondást az adott követelésről. A következő követelések kerülhetnek leírásra:

- A behajtandó összeg alacsonyabb, mint a követelésbehajtás becsült költsége, kivéve, ha az adós még mindig használja a díjköteles szolgáltatást.
- Az adóst az illetékes bíróság csődbementnek vagy fizetéseképtelennek nyilvánítja, és/vagy a bíróság olyan értesülést szerez, hogy az adós vagyona nem elegendő az Eurocontrol (mint biztosítás nélküli hitelező) követeléseinek kiegyenlítésére.
- Az illetékes bíróság nem ad engedélyt csődvédelemre.
- Az adóst törölték felszámolási eljárás nélkül a cégnyilvántartásból.

- Az adós vagyontárgyait bírósági eljárás nélkül pénzzé tették, és a felszámoló bizonyítani tudja, hogy a nettó vagyon nem elegendő az Eurocontrol követeléseinek kiegyenlítésére.
- Az adós nem kutatható fel.

A 20.000 euró alatti követelések leírását a CRCO igazgatója évente saját hatáskörben engedélyezheti. A 20.000 euró feletti követelések leírására vonatkozó javaslat évente beterjesztésre kerül az Eurocontrol tagországi vezetőinek ülése, az Enlarged Committee elé elfogadásra.

Útvonal-használati díj és terminál-navigációs díj esetében az Eurocontrol által leírásra kerülő tételeket a HungaroControl Zrt. is leírja.

A behajthatatlannak minősített követelések nem képezik az értékvesztés elszámolásának alapját, azokat - legkésőbb mérlegkészítéskor - a mérlegkészítéskor rendelkezésre álló információk alapján egyéb ráfordításként le kell írni. Behajthatatlan követelést a mérlegben nem mutatunk ki.

A forgóeszközök közt nyilvántartott értékpapírokat, melyeket a Társaság nem kereskedési célú pénzügyi instrumentumként minősít, beszerzési értékükön (vételár) vesszük nyilvántartásba. A Társaság által választott egyedi beszerzési áras nyilvántartás beszerzési árai: vételár, sajátos bekerülési értékek. Az azonos nemű, több beszerzésből származó értékpapírok elidegenítése, bevonása során a könyv szerinti érték csökkentése FIFO módszerrel történik, vagyis az először beszerzett eszközök könyv szerinti értéke kerül először kivezetésre. A kamatozó értékpapír bekerülési (beszerzési) értéke nem tartalmazza a felhalmozott kamat összegét. Minden olyan gazdasági eseményt, melynek hatása a mérlegkészítésig ismertté vált és a mérleg fordulónapon meglévő eszközöket érinti az értékelés során figyelembe vesszük.

A Társaság a valutapénztárba bekerülő *valutát*, a deviza számlára kerülő *devizát*, a külföldi pénzügyi értékre szóló *követelést, befektetett pénzügyi eszközt, értékpapírt*, illetve *kötelezettséget* a bekerülés napjára, illetve a teljesítés napjára vonatkozó, Magyar Nemzeti Bank által közzétett, hivatalos devizaárfolyamon számítja át forintra.

A beruházásokhoz kapcsolódó devizakészlettel nem fedezett devizahitelek, devizakötelezettségek évközi realizált és év végi nem realizált árfolyam-különbözeteit a Társaság a beruházások értékének részeként számolja el.

Valós értékelés

A Társaság az európai közösségi szabályozáshoz való közelítés érdekében alkalmazza a *kereskedési célú pénzügyi instrumentumok*, valamint a *fedezeti célú származékos ügyletek* körére a valós értékelés elvét. Az értékesíthető pénzügyi eszközök esetében a Számviteli Törvény lehetőséget ad a valós értékelés alkalmazására, ezzel a lehetőséggel a Társaság nem él. A Társaság csak olyan pénzügyi eszközök és pénzügyi kötelezettségek, illetve ügyletek esetében alkalmazza a valós értéken történő értékelést, amelyek esetében a valós érték megbízhatóan meghatározható. A valós értéken történő értékelést a havi és éves zárások során, a mérleg fordulónapján fennálló információk alapján végzi el.

A fedezeti célú származékos ügyletek értékelése valós értéken történik. A valós érték megállapítása az alábbiak alapján történik (a felsoroltak egyben sorrendet is jelentenek abban az esetben, ha egy adott instrumentum valós értéke több módon is megállapítható):

- tőzsdei jegyzési ár, kellően aktív piac esetén;
- tőzsdén kívüli piaci ár, amely a partner értékelése (Mark-to-Market érték) vagy független felek szabad megállapodása alapján, illetve korábbi tranzakciókkal, árajánlatokkal megfelelően alátámasztva a piaci értékítéletet az értékelés időpontjában megbízhatóan jelzi. A

piaci érték a hozamgörbék alapján a várható pénzmozgások diszkontált nettó jelenértékével egyezik meg. Amennyiben ilyen érték rendelkezésre áll, az jobb becslést nyújt a valós értékhez, mint a spot árfolyamok, mivel figyelembe veszi a piac jövőre vonatkozó objektív előrejelzéseit is;

- a pénzügyi instrumentum összetevőinek a piaci ára alapján számított érték;
- a pénzügyi értékelések során rendszerint használt értékelési eljárásokkal (pl. pénzáramok diszkontált jelenértéke), külső premisszák alkalmazásával számított érték mérleg fordulónapján fennálló piaci értékviszonyok alapján.

Cashflow fedezeti ügyletek valós értéken történő értékelése

A deviza-árfolyam kockázat kezelése céljából megkötött, a légitársaságtól származó Eurós árbevételének forintértékének biztosítására a Társaság cashflow fedezeti ügyleteket köt, mivel a 2012. január 1-től érvénybe lépett „teljesítményrendszer” miatt a Társaságra hárult - egyéb kockázatok mellett – az árfolyamkockázatok viselése. Annak érdekében, hogy a magyar számviteli törvény szerint készített beszámoló a fedezeti ügyletek bemutatásában ne mutasson lényeges eltérést az IFRS beszámolási standardok szerint elkészítendő beszámolóban történő bemutatástól, a Társaság a származékos ügyleteit a Számviteli Törvény 59/A-59/F. §-okban szereplő valós értéken történő értékelés szabályai szerint értékeli. Az említett paragrafusok szerint a pénzügyi instrumentumokat a következő csoportokba kell sorolni:

- Pénzügyi eszközöket - a törvény egyéb előírásai szerinti befektetett pénzügyi eszközzé vagy forgóeszközzé történő minősítés érintése nélkül - a következők szerint kell besorolni:
  - a) kereskedési célú pénzügyi eszközök,
  - b) értékesíthető pénzügyi eszközök,
  - c) lejáratig tartott pénzügyi eszközök,
  - d) a gazdálkodó által keletkeztetett kölcsön- és más követelések.
- Pénzügyi kötelezettségeket - a törvény egyéb előírásai szerinti minősítés érintése nélkül - a következők szerint kell besorolni:
  - a) kereskedési célú pénzügyi kötelezettségek,
  - b) egyéb pénzügyi kötelezettségek.

Ezen kategóriák közül valós értéken **kell** értékelni a **kereskedési célú pénzügyi instrumentumokat**, illetve a bekerülés időpontjában érvényes, illetve mérlegfordulónapi értékelés esetén a mérlegkészítéskor ismert valós értéken **lehet** értékelni **az értékesíthető pénzügyi eszközöket**, amennyiben valós értékük megbízható módon meghatározható. A Társaság az értékesíthető pénzügyi eszközök valós értékelését nem választja.

Az átértékelési különbözetet a saját tőkén belül, az értékelési tartalék részét képező, valós értékelés értékelési tartalékában kell kimutatni a cashflow fedezeti ügylet esetén, jellegétől függően, az ügylethez rendelt követelések, illetve kötelezettségek között kimutatott pozitív, illetve negatív értékelési különbözettel szemben, az ügylet tárgyát képező pénzügyi instrumentum aktuális értékelés napján érvényes piaci értéke (valós értéke) és kötési (határidős) árfolyama közötti különbözetnek a megelőző utolsó értékelés napján érvényes piaci értéke (valós értéke) és kötési (határidős) árfolyama közötti különbözethez képest fennálló eltérése összegében (előjelének megfelelően).

A Társaság a cashflow fedezeti ügyleteket minden hónap végén értékeli. A tranzakció értékelését a valós értékelés szabályai alapján végezzük lejáratig minden hónap végén a bankok által ügyletenként közölt Mark-to-Market (MtM) értéken értékelve. A valós érték különbözet az ügylet várható eredménye:

Valós érték különbözet = kötési (határidős) ár – ügylet értékelés napjára vonatkozó piaci ára (valós értéke)

Az értékeléskor keletkezett valós érték különbözet elszámolása hatékony fedezeti kapcsolat esetén csak a mérleget érinti, eredményhatása nincs. A saját tőkén belül a valós értékelés értékelési tartalékként illetve a származékos ügyletek +/- értékelési különbözeteként mutatjuk ki.

Az ügyletek zárásakor az ügyletekkel kapcsolatban a mérlegben és mérlegen kívül felvett követeléseket, kötelezettségeket és a hozzájuk kapcsolódó értékelési tartalékokat és különbözeteket mind vissza kell forgatni. Az ügylet zárásakor keletkezett eredmény elszámolása hatékony kapcsolat esetén a fedezett ügyleten keletkezett árfolyamkülönbséggel szemben nettó módon történik. Az ezen felüli nyereség/veszteség a pénzügyi műveletek nyereségét/veszteségét növeli.

1.3.3 Amortizációs politika

A Társaság a tárgyi eszközöket és az immateriális javakat a Szt. szerinti bekerülési értéken értékelte, csökkentve a Számviteli Politika alapján meghatározott értékcsökkenés összegével. A terv szerinti értékcsökkenés megállapítása, elszámolása a maradványértékkel csökkentett bekerülési érték alapján lineáris leírással történik az üzembe helyezés, használatba vétel napjától.

Immateriális javak

A hasznos élettartam, valamint a maradvány érték megállapítása amortizálható eszközönként egyedileg történik. A Szt. 3.§ (4) bekezdés 6. pontjában foglaltak szerint a maradványérték nulla is lehet.

A Társaság mérlegében megjelenő immateriális javak jellemző értékcsökkenési kulcsai:

- Vagyoni értékű jogok: 20-33%
- Szellemi termékek: várható hasznos élettartam alapján, jellemzően 14,5%-33%

A terv szerinti értékcsökkenés megállapítása, elszámolása a jelentős maradványértékkel csökkentett bekerülési érték alapján lineáris leírással történik az üzembe helyezés, használatba vétel napjától. Az értékcsökkenés elszámolására havonta kerül sor a tárgyhónap utolsó napjával.

Negatív üzleti vagy cégértéket a Társaság a könyveiben nem mutat ki.

Tárgyi eszközök

A tárgyi eszközöket beszerzési, előállítási költségen, illetve apportértéken kell állományba venni. A hasznos élettartam, valamint a maradvány érték megállapítása amortizálható eszközönként egyedileg történik. A Szt. 3.§ (4) bekezdés 6. pontjában foglaltak szerint a maradványérték nulla is lehet. A 100 ezer forint egyedi beszerzési értéket meg nem haladó tárgyi eszközök értékcsökkenése a használatba vétel időpontjában, egy összegben kerül elszámolásra.

A Társaság mérlegében megjelenő tárgyi eszközök jellemző értékcsökkenési kulcsai:

- Épületek és építmények: 2,5%
- Idegen tulajdonú ingatlanon végzett beruházások: 6%
- Műszaki és számítástechnikai berendezések: 14,5%-33%
- Járművek: 20%
- Bútorok: 10%
- Egyéb berendezések: 14,5% - 33%

A terv szerinti értékcsökkenés megállapítása, elszámolása a jelentős maradványértékkel csökkentett bekerülési érték alapján lineáris leírással történik az üzembe helyezés, használatba vétel napjától. Az értékcsökkenés elszámolására havonta kerül sor a tárgyhónap utolsó napjával. Az Eurocontrol által javasolt intervallumokon belül az erkölcsi avulás tekintetében az adott szakterület által becsült használati idő alapján kerül megtervezésre az értékcsökkenés.

A terv szerinti értékcsökkenési leírást megváltoztatja a Társaság, amennyiben az eszközöknél az évenként elszámolásra kerülő értékcsökkenés megállapításakor figyelembe vett körülményekben (bruttó érték, hasznos élettartam, rendeltetésszerű használat) lényeges változás következett be. Lényegesnek tekinthető az a változás, amelynek hatására az egyedi eszköz hasznos élettartama legalább (+/-) 2 évvel, de az éves értékcsökkenési leírás összege minimum 1 millió forinttal megváltozik.

A Társaság nem számol el terv szerinti értékcsökkenést azokra az eszközeire, amelyeknek értéke a használat során nem csökken.

Terven felüli értékcsökkenést számol el a Társaság, ha a vagyoni értékű jog a várható leírási időn belül csak korlátozottan vagy egyáltalán nem érvényesíthető, ha a szellemi termék és a tárgyi eszköz hiányzik, megrongálódott vagy megsemmisült, ha az immateriális javak és tárgyi eszközök piaci értéke tartósan és jelentősen alacsonyabb a könyv szerinti értéknél.

Az elszámolt piaci értékelésen alapuló terven felüli értékcsökkenést visszairja, ha az alacsonyabb értékelés okai már nem, vagy csak részben állnak fenn. A Társaság visszairást csak az eszközök év végi értékeléséhez kapcsolódóan számol el.

1.3.4 Céltartalék képzési szabályok

A Társaság az adózás előtti eredmény terhére céltartalékot képez a várható kötelezettségekre, illetve a várható jövőbeni költségekre.

Céltartalék képzés a várható kötelezettségekre

A le nem zárt peres ügyletekből származó várható kötelezettségek fedezetére céltartalék képzésre kerül sor a várható összegben (a perérték és a per várható kimenetelének függvényében meghatározott arány alapján), abban az esetben, ha a mérlegkészítéskor valószínűsíthető, hogy a Társaságnak pénzügyi kötelezettsége keletkezik a jogvita lezárásakor.

A Társaság céltartalékot képez a *hosszú távú munkavállalói juttatásokkal* - a munkavállalók törzsgárda tagságával és az irányítói életpálya modellel - *kapcsolatos biztos jövőbeni kötelezettségek fedezetének biztosítására*. Az így megképzett és beállított céltartalék képzés a Kollektív Szerződés, szakszervezetekkel kötött hosszú távú megállapodások és jogszabályon alapuló azon juttatásokat öleli fel, amelyek az Szt. 41. §-a alapján a tárgyévi mérlegfordulónapon valószínű vagy bizonyos, hogy fennállnak, de összegük vagy esedékességük időpontja még bizonytalan.

A céltartalék meghatározása aktuáriusi számítás alapján, a meglévő dolgozói állomány korának és juttatási körének megfelelően, a mintegy 40 éves életpályamodell figyelembevételével történt. A juttatásokra kimutatott biztos jövőbeni kötelezettségek értéke a magyar számviteli előírásoknak megfelelően nem a diszkontált értéken került elszámolásra.

- A munkavállalók részére biztosított nyugdíjazási jutalom fedezetére. A céltartalék összege aktuáriusi számításokkal specifikus pénzügyi feltételezések figyelembe vételével kerül meghatározásra.
- A hosszabb idő óta a Társaságnál dolgozó munkavállalók elismerését szolgáló törzsgárda jutalom fedezetére.
- A „hűségjutalom” fedezetére: a Társaságnál, illetve annak jogelődjeinél munkaviszonyban töltött évek alapján hűségjutalom illeti meg a dolgozót a következő kerek évfordulók elérésekor az alábbi táblázat szerint:

Évek a belépés óta	Javadalmazás
10	a mindenkori minimálbér és a munkavállaló havi alapbérének 10 %-a
15	a mindenkori minimálbér másfélszerese és a munkavállaló havi alapbérének 15 %-a
20	a mindenkori minimálbér kétszerese és a munkavállaló havi alapbérének 20 %-a
25	a mindenkori minimálbér két és félszerese és a munkavállaló havi alapbérének 25 %-a
30	a mindenkori minimálbér háromszorosa és a munkavállaló havi alapbérének 30 %-a
35	a mindenkori minimálbér három és félszerese és a munkavállaló havi alapbérének 35 %-a
40	a mindenkori minimálbér négyszerese és a munkavállaló havi alapbérének 40 %-a
45	a mindenkori minimálbér négy és félszerese és a munkavállaló havi alapbérének 45 %-a

- A fentiekén túlmenően a Társaság a 25 éves szolgálati jogviszonyt is külön juttatással elismeri.

- A törzsgárda tagságot még egy úgynevezett jubileumi jutalom is kiegészíti, amely 25 éves munkaviszony esetén a havi személyi alapbér kétszerese, 30 éves munkaviszony esetén a havi személyi alapbér háromszorosa, 40 éves munkaviszony esetén a havi személyi alapbér ötszöröse. Fontos megjegyezni viszont, hogy a fenti juttatás 2013. december 31. után már csak az irányítói jogkörben foglalkoztatott munkatársak számára jár. E változás is figyelembevételre került a kalkulációban. A Kollektív Szerződés alapján, ha nyugdíjba menetelkor nincs meg a 40 éves munkaviszony, de legalább 35 igen, akkor is jár az öt havi jutalom.
- A törzsgárda program juttatásait kiegészíti még a Kollektív Szerződés ezen passzusa: üzemi baleset, vagy foglalkozási ártalom miatt elhunyt munkavállalók családtagjai megkapják az elhunytak a halál pillanatában járó végkielégítés összegét. A végkielégítés mértéke: legalább 3 év munkaviszony esetén egy havi; legalább 5 év munkaviszony esetén két havi; legalább 8 év munkaviszony esetén három havi; legalább 10 év munkaviszony esetén négy havi; legalább 13 év munkaviszony esetén öt havi; legalább 16 év munkaviszony esetén hat havi; legalább 20 év munkaviszony esetén nyolc havi, átlagkereset. A fenti jogcímen kalkulált céltartalékot az „Üzemi baleset (aktuáriusi)” megnevezésű soron mutatjuk be.
- A Törzsgárda programban az előző évhez képest semmilyen változás nem történt.

A Törzsgárda programon kívül az irányítói munkakörben dolgozókra vonatkozik még az ún. „irányítói életpálya modell”, mely a következő szabályokat tartalmazza:

- A Kollektív szerződésben bekövetkező, a dolgozókra hátrányos változások rájuk nem vonatkoznak. Ld. Jubileumi jutalom.
- Kapnak nyugdíjfelhalmozási támogatást, melynek összege 2012-től bruttó 420.000 Forint. (Ez egy folyamatos költség, így erre nem szükséges céltartalékot képezni, kivéve az első 5 évre vonatkozó kifizetést, mely csak a 11. év végén kerül kifizetésre.)
- A 2023. előtt nyugdíjba menő irányítók nyugdíjazásukkor nyugdíjazási támogatást kapnak, melynek összege egy életkor alapján meghatározott szorzó és a havi átlagkereset hétszerezésének szorzata.
- Az irányítói életpálya modell utal arra, hogy a légitforgalmi irányítók (és egyéb munkavállalók) nyugdíjba menetelkor a munkavállalók megkapják a Kollektív Szerződés alapján járó felmondási idejükre járó átlagbérüket.

Az aktuáriusi kalkuláció feltételezései:

- A létszámadatok a mérlegfordulónapon fennálló dolgozói állomány korcsoportonkénti megoszlásával.
- Az állomány és a kilépési adatok alapján a kilépési valószínűségek nem mutatnak korcsoporttól való függést (értelemszerűen a nyugdíjat leszámítva), így a kilépési ráták is kilépési jogcímenként, korfüggetlenül lettek meghatározva. Átlagos éves kilépési rátaként a következő értékeket számítottuk: fizikai – 1,25%, szellemi – 2,69%.
- Korengedményes nyugdíj: jogszabályi változás miatt a korengedményes nyugdíj lehetősége 2012-től megszűnt, így a modellszámításoknál nem számoltunk korengedményes nyugdíjjal.
- Korkedvezményes nyugdíj: két munkakörben (légiirányítók és repüléstájékoztatók) a jelenlegi szabályok szerint ún. korkedvezményes nyugdíjra jogosultak a

munkavállalók. Ez azt jelenti, hogy a Társaság extra 13% járulékfizetésre kötelezett ezen munkavállalók után, ők pedig engedményes éveket szereznek. 2015-től a karkedvezményes nyugdíj lehetősége is megszűnik, ezért a modellben figyelembe vettük az eddig megszerzett éveket, de csak a 2014. év végéig. Utána már csak az öregségi nyugdíjat engedi meg a modell.

- Öregségi nyugdíj tekintetében azt feltételeztük, hogy a munkavállalók a rájuk vonatkozó öregségi nyugdíjkorhatár elérésekor mennek nyugdíjba, illetve, ha a nyugdíjba menetel halasztásával további jubileumi jutalomra lesz jogosult, akkor az első olyan időpontban megy nyugdíjba, amikor már jár neki a juttatás.
- Bérnövekedés a Társaság által a szakszervezetekkel megkötött megegyezések alapján lett figyelembe véve 2014-ig. 2018-ig ezen feltételezést (0% reálbér növekedés) viszi tovább a modell. 2019-től a modell 0,5% reálbér növekedést feltételezett.
- Halandóság: 2010 végén a 2003-as hivatalos, KSH által közzétett magyar, kor és nem szerinti bontású néphalandósági táblák kerültek felhasználásra. Azonban, a modell által 2011-re feltételezett 5,77 halálesettel szemben lényegesen alacsonyabb értéket mutatnak a tényszámok (2011-ben: egy esemény, 2012-ben nem volt), így a biztosítói gyakorlattal összhangban a néphalandóság 50%-ára módosítottuk a haláleseti feltételezést.
- Közteherként egyrészt a kifizetésre vetített 27%-os szociális hozzájárulási adót, másrészt a 1,5%-os szakképzési hozzájárulást veszi a Társaság figyelembe. Viszont 2014 végéig még a karkedvezményes nyugdíjra jogosító munkakörökben dolgozóknak járó juttatások után további 13% járulékot kell fizetni, így ezekben az esetekben 41,5% járulékteherrel számoltunk.

A kötelezettség meghatározásának módja:

a) A kötelezettség valamennyi jelenlegi munkavállalóra egyénileg került meghatározásra. A törzsgárda tagság miatti céltartalék az egyéni törzsgárda céltartalékok összege.

b) Adott munkavállaló vonatkozásában, a rá vonatkozó adatok alapján, havi pontossággal megállapítottuk, hogy melyik hónapban következik be legközelebb törzsgárda kifizetés, feltéve, hogy a dolgozó állományban marad; ez után valamennyi következő törzsgárda tagsági kifizetést figyelembe vettünk, feltéve, hogy a dolgozó állományban marad; a kifizetéseket az állományban maradás becsült valószínűségével súlyoztuk.

c) A kifizetés összegének meghatározásakor figyelembe vettük az aktuális bért, a kifizetés idejére vonatkozó várható kumulált bérindexet és a törzsgárda program szabályait.

d) A fenti három pontnak megfelelő összegből a Társaságot terhelő kötelezettség azon arányban áll fenn, ahogyan az értékelés időpontjában a már megszolgált időszak viszonyul a juttatás igénybevételéig megszolgált időszakhoz.

e) Az állományban maradásnak az alábbi feltételeit alkalmazta a modell az aktuáriusi jelentésben foglaltak szerint:

- Nem-kilépés a vállalattól;
- Életben maradás;
- Az öregségi nyugdíjkorhatár el nem érése.

f) Az adott évi kifizetést diszkontálatlanul jelenítettük meg.

g) Az előre jelzett kifizetéseket a 2013-2059 közötti évekre vettük figyelembe.

Céltartalék képzés várható jövőbeni költségekre

A Társaság céltartalékot képez olyan várható, jelentős költségekre, amelyekről a mérlegfordulónapon feltételezhető vagy bizonyos, hogy a jövőben felmerülnek, de összegük vagy felmerülésük időpontja még bizonytalan és nem sorolhatók a passzív időbeli elhatárolások közé.

A Társaság a fentiek szerint meghatározott jogcímenen képzett valamennyi céltartalékot mérlegkészítéskor – a rendelkezésre álló információk alapján – értékhatártól függetlenül felülvizsgálja, és a felülvizsgálat eredménye alapján értéküket aktualizálja.

1.3.5 Változások a Számviteli Politikában

2012-ben nem történt változás a Társaság Számviteli Politikájában az előző évhez képest.

II. SPECIFIKUS RÉSZ

2.1 MÉRLEGHEZ KAPCSOLÓDÓ KIEGÉSZÍTÉSEK

2.1.1 Tárgyi eszközök és immateriális javak

Immateriális javak

adatok eFt-ban

Megnevezés	Nyitó 2011.12.31.	Záró 2012.12.31	Változás %
Vagyon értékű jogok	20 930	164 173	684%
Szellemi termékek	5 120 972	5 932 694	16%
Immateriális javak	5 141 902	6 096 867	19%

Az immateriális javak nettó értéke 19%-kal növekedett, aminek fő oka, hogy a Matias légiforgalmi irányítórendszer szoftver két új modulját az új légiforgalmi irányítóközpont üzembe helyezését követően 2012.12.04-én aktiválta a Társaság 4,9 milliárd forint összértékben, míg a Matias rendszer korábban használatba vett moduljainak értékcsökkenési leírása mindössze 1,2 milliárd forint értékben jelentkezett 2012-évben, mivel a 2007-ben apportba kapott modul értékcsökkenési leírása 2012. januárjában befejeződött.

Az immateriális javak részletes állományváltozását a **4.2. sz. melléklet** tartalmazza.

Tárgyi eszközök

adatok eFt-ban

Megnevezés	Nyitó 2011.12.31.	Záró 2012.12.31	Változás %
Ingtatlanok és kapcsolódó vagyoni értékű jogok	4 771 762	8 490 628	78%
Műszaki berendezések, gépek, járművek	3 630 057	5 668 396	56%
Egyéb berendezések, felszerelések, járművek	582 765	919 816	58%
Beruházások, felújítások	4 068 407	304 955	-93%
Tárgyi eszközök	13 052 991	15 383 795	18%

2012 második félévében a HungaroControl Zrt. üzembe helyezte az utóbbi évek legjelentősebb beruházását, az ANS III új légiforgalmi irányítóközpontot.

A Tárgyi eszközök 18%-os nettó érték növekedése az irányítóközpont épületének és a műszaki rendszerek beszerzésének és üzembe helyezésének köszönhetőek. Az előző években megkezdett beruházások közül 2012. év során üzembe helyezésre került főbb elemek: az ANS III épület, az új ATM irányítórendszer hardware elemei, ANS III konzolok, irányítói munkahelyek, ANS III hangkommunikációs rendszer, ANS III rádiórendszer, valamint az új regionális G/G infrastruktúra.

A HungaroControl Zrt. 2006. évi alapításakor a tevékenység ellátásához szükséges ingatlanokat a KVI-től (Kincstári Vagyonigazgatóság) vagyonkezelésbe kapta. A kincstári vagyon részét képező, vagyonkezelésben lévő eszközök záró bruttó értéke 5.712.149 ezer forint, záró nettó értéke 4.315.396 ezer forint. (Évközi mozgásaikat a **4.3. sz. mellékletben** mutatjuk be részletesen.)

A Társaság a kincstári vagyon részét képező eszközöket vagyonkezelésbe történő vételkor az egyéb hosszú lejáratú kötelezettségek között kimutatott 4.558.395 ezer forint kötelezettséggel szemben vette állományba. Ezen MNV Zrt. felé fennálló hosszú lejáratú kötelezettség és a

vagyonkezelt eszközök nettó értékének különbözete (csökkentve a támogatásból finanszírozott eszközértékkel 59.261 ezer forint) a vagyonkezelési szerződés értelmében a HungaroControl Zrt. visszapótlási kötelezettségét jelenti, melynek fedezetére a saját tőkén belül az eredménytartalékból 302.260 ezer forint került átvezetésre a Lekötött Tartalékok közé.

A Tárgyi eszközök 2012. évi állományváltozásait a **4.3. sz. melléklet** tartalmazza.

A Társaság üzembe helyezett eszközeire kizárólag lineáris módszerrel számol el terv szerinti értékcsökkenési leírást.

Terven felüli értékcsökkenési leírás elszámolására mindössze az építkezések miatt a régi épületeken felmerülő kisebb bontások miatt került sor.

A 2010-2011. években elszámolt terven felüli értékcsökkenés visszairására került sor 2012-ben a TAR 2 rendszer eszközeinek tekintetében összesen 64.084 ezer forint értékben. A 2010. évi hatósági engedély visszavonás után A TAR 2 rendszer hatósági engedélyét a hatóság 2012-ben újra megadta, így a Társaság az elszámolt terven felüli értékcsökkenést visszaírta. Az eszközök avulását figyelembe véve a visszaírt terven felüli értékcsökkenéssel azonos mértékű terv szerinti értékcsökkenés került elszámolásra.

2012. év során felülvizsgálatra került a jelentős, 5 millió forint nettó érték feletti immateriális javak, műszaki és egyéb berendezések hasznos élettartama és maradványértéke. A terv szerinti értékcsökkenési leírást megváltoztatja a Társaság, amennyiben az eszközöknél az évenként elszámolásra kerülő értékcsökkenés megállapításakor figyelembe vett körülményekben (bruttó érték, hasznos élettartam, rendeltetésszerű használat) lényeges változás következett be. A vizsgálat eredményeképpen összesen 26 eszköz hasznos élettartamának változása került megállapításra. Ennek eredményeképpen a 2012. évben elszámolt értékcsökkenési leírás az eredeti élettartamokhoz képest 87 millió forinttal csökkent.

2012. december 31-én folyamatban lévő beruházások

adatok eFt-ban

Befejezetlen beruházások állománya	2012.12.31
1. ERP integrált vállalatirányítás rendszer	29 650
2. 3D Toronyszimulátor 360 fokos kiterjesztés	62 395
3. OLDI X-25. FMTP Konvertáló rendszer	95 826
4. Biztonságtechnikai beruházások ANS I-II épületekben	62 901
5. Egyéb ingatlanokon végzett beruházások	59 117
6. Egyéb beruházások	24 716
Összes folyamatban lévő beruházás	334 605

A 2012. december 31-én folyamatban lévő beruházások közül a 2013-ban bevezetésre kerülő ERP integrált vállalatirányítási rendszerbe történt 29.650 ezer forint értékű 2012. évi beruházás az immateriális javak között került megjelenítésre, míg az egyéb épületeket és műszaki eszközöket érintő beruházások, felújítások értéke 304.955 ezer forint 2012. december 31-én.

2.1.2 Befektetett pénzügyi eszközök

Befektetett pénzügyi eszközök között kimutatásra került a munkáltatói lakásépítési kölcsönök hosszú lejáratú része, valamint a HungaroControl Zrt. tartós részesedése kapcsolt vállalkozásban.

Befektetett pénzügyi eszközök

adatok eFt-ban

Megnevezés	Nyitó 2011.12.31.	Záró 2012.12.31
Tartós részesedés kapcsolt vállalkozásban	6 370	6 370
Munkáltatói lakásépítési-felújítási kölcsön	1 637	718
Befektetett pénzügyi eszközök	8 007	7 088

Tartós részesedés kapcsolt vállalkozásban

2011. május 26-án megalapításra került a HungaroControl Zrt. és a svéd Entry Point North AB – akadémia közös vállalatként az Entry Point Central Korlátolt Felelősségű Társaság (EPC Kft.). 2011 szeptemberétől ez a cég végzi a légitforgalmi irányítók alapképzését, 2011-2012-ben egyelőre csak a HungaroControl részére. A HungaroControl Zrt. tulajdonosi részesedése az EPC Kft.-ben 49%, mindazonáltal a Társasági szerződésben megszabott szavazati jogok alapján a Társaság jogosult az EPC Kft. ügyvezetőjének kiválasztására, valamint a taggyűlés az összes lényeges üzletpolitikai kérdésben csak egyhangúan dönthet. Ezen indokok alapján a jogokat a két tulajdonos paritásos alapon gyakorolja, tehát az EPC Kft. közös vezetésű vállalkozásnak minősül. Adatait az alábbi táblázat tartalmazza:

EPC Kft.

adatok eFt-ban

	Adatok	Nyitó 2011.12.31	Záró 2012.12.31
Gazdasági társaság neve	Entry Point Central Kft.		
Székhelye:	1185 Budapest Igló u. 33-35.		
Alapítás:	2011. május 26.		
Tőkeszerkezet:	Saját tőke (eFt)	26 230	37 619
	Jegyzett tőke (eFt)	1 000	1 000
Tartalékok:	Tőketartalék	12 000	12 000
	Eredménytartalék	0	13 230
	Mérleg szerinti eredmény	13 230	11 389
Tulajdonosok részesedés aránya:	HungaroControl Zrt.	49%	49%
	Entry Point North AB	51%	51%

A Társaság a Szt. 119.§ 2) bekezdésében adott felmentési lehetőséggel élve nem készít konszolidált beszámolót, mivel társasági beszámoló az EPC Kft. konszolidálásba történő bevonása nélkül is megbízható és valós képet ad a csoport vagyoni, pénzügyi, jövedelmi helyzetéről.

2.1.3 Készletek

Készletek

adatok eFt-ban

Megnevezés	Nyitó 2011.12.31.	Záró 2012.12.31	Változás %
Tartalékalkatrészek	88 319	123 856	40,24%
Egyéb anyagok	37 448	32 867	-12,23%
Készletre adott előlegek	416	0	-100,00%
Készletek	126 183	156 723	24%

A tartalékalkatrészek készletcsoport 2011 végén a püspökladányi radarállomás aktiválása után kapott tartalék anyagkészletet tartalmazza, melyhez 2012 során beszerzésre került a kőrishegyi radarállomáshoz tartalékanyagkészlet. Az egyéb anyagok között jelenítjük meg a cég működéséhez beszerzett és raktározott készleteket, melyek záróállományát a mérlegkészítéshez felvett leltár alapján számoljuk el. A készletállomány 24%-os növekedése a tartalékalkatrészek értékének növekedéséből fakad.

Készletek értékvesztése

2012. során a Társaság nem számolt el a készletekre értékvesztést.

2.1.4 Követelések

Követelések

adatok eFt-ban

Megnevezés	Nyitó 2011.12.31.	Záró 2012.12.31	Változás %
Vevők	4 533 126	4 836 135	7%
Követelések kapcsolt vállalkozással szemben	1 877	3 353	79%
Egyéb követelések	826 084	1 570 191	90%
Származékos ügyletek pozitív értékelési különbözete	0	644	-
Követelések	5 361 087	6 410 323	20%

A Társaság Követeléseinek 20%-os növekedése egyrészt a vevőkövetelések forintban számított értékének növekedésére vezethető vissza, másrészt az Egyéb követelések értékének az előző év végi értékéhez számított 90%-os növekedésére.

Vevők

adatok eFt-ban

Megnevezés	Nyitó 2011.12.31.	Záró 2012.12.31	Változás %
Belföldi vevők	85 221	81 588	-4%
Belföldi vevők értékvesztése	-76 826	-77 821	1%
Nettó belföldi vevők	8 395	3 767	-55%
Külföldi vevők	5 069 390	5 529 711	9%
Külföldi vevők értékvesztése	-544 659	-697 343	28%
Nettó külföldi vevők	4 524 731	4 832 368	7%
VEVŐKÖVETELÉSEK ÖSSZESEN	4 533 126	4 836 135	7%

A belföldi vevők között megjelenő vevőkövetelések az egyéb értékesítésekből származó követeléseinket takarják, párban a rájuk képzett értékvesztés-állománnyal. A belföldi vevőkkel szemben fennálló követelésekre képzett értékvesztésállomány 2012. során 995 ezer forinttal nőtt.

Az Eurocontrol kiszámlázásban szereplő belföldi partnereink egyenlege a többi légitársasággal szemben fennálló követeléssel együtt a külföldi követelések között szerepel. Külföldi vevőállományunk több, mint 99%-át a légitársaságokkal szemben fennálló követelésállomány jelenti:

Légitársaságokkal szembeni követelések

Megnevezés	EUR	eFt	Záróárfolyam
Eurocontrol követelésállomány 2011.12.31	16 203 985,25	5 041 546	311,13
2011.12.31-ig elszámolt értékvesztés:	-1 750 573,60	-544 656	311,13
Eurocontrol Nettó követelés 2011.12.31.	14 453 411,65	4 496 890	311,13
Eurocontrol követelésállomány 2012.12.31	18 859 135,37	5 493 478	291,29
2012.12.31-ig elszámolt értékvesztés	-2 393 973,99	-697 341	291,29
Eurocontrol Nettó követelés 2012.12.31.	16 465 161,38	4 796 137	291,29

A fenti táblából látható, hogy a légitársaságokkal szembeni kiszámlázott, év végén nyitott követelésállományunk Európában kifejezve növekedett, mely növekedést ellensúlyozta az év végi értékelésnél használt záróárfolyam 2011. év végi záróárfolyamhoz viszonyított mintegy 20 forintos csökkenése, illetve az elszámolt értékvesztésállomány növekedése. A légitársaságokkal szemben átlagosan 2 havi árbevétel összegének megfelelő követelés van nyitva – az Eurocontrol számlázási ciklusából kifolyólag. Az Eurocontrol behajtási hatékonyságának köszönhetően a légitársaságoktól való követelések befolyása több, mint 98%-ban határidőben történik. Azonban 2012 végén az októberi repülésekből származó követelésállomány mintegy 30%-ának befolyása áttolódott 2013. év elejére.

A táblából jól látható, hogy a légitársaságokkal szembeni követelésekre képzett értékvesztés jelentősen megnövekedett 2012-ben:

Légitársasági követeléseken elszámolt értékvesztés

adatok eFt-ban

Légitársasági követeléseken elszámolt értékvesztés	EUR	eFt	Záróárfolyam
2011. évi záróállomány	1 750 573,60	544 656	311,13
2012. évi feloldás	-246 863,66		
2012. évi képzés	890 264,05		
2012. évi záró értékvesztésállomány	2 393 973,99	697 341	291,29

A légitársaságokkal szembeni követelésekre történő értékvesztés-elszámolásra az Eurocontrol Központi Útvonal Iroda (CRCO) adósminősítése és elszámolása alapján került sor, az adósok egyedi minősítése alapján.

Az értékvesztés jelentős növekedésében szerepe volt a Malév 2012. február 3-ai sajnálatos leállításának. A Malév felszámolás alá került, így a vele szemben fennálló januári és februári repülések után számított irányítási díj követelések behajthatatlannak minősültek és azokra

100% értékvesztés került elszámolásra. (A szintén nyitott, 2011. decemberi repülésekből származó teljes követelésállomány már 2011. évben 100%-ban értékvesztésre került.)

Egyéb követelések bemutatása

adatok eFt-ban

Megnevezés	Nyitó 2011.12.31	Záró 2012.12.31	Változás %
Áfa	703 668	1 026 150	46%
Társasági adó elszámolása	77 911	493 967	534%
Egyéb (adók, egyéb különféle követelés, előleg)	30 125	24 689	-18%
Helyi adók elszámolása	460	12 526	2623%
Prémium előleg	3 485	3 485	0%
Kifizetőhely TB-vel szembeni elszámolási számla	3 345	3 273	-2%
Fizetési előleg	2 152	2 310	7%
Külföldön felszámított adó (25€) felett	1 706	1 747	2%
Munkáltatói lakásépítési-felújítási kölcsön nyújtása	1 212	938	-23%
Egyéb különféle követelések	1 826	753	-59%
Értékcikk, utalvány, csekk elszámolási szla.	0	270	-
GKM-HC 2007.01.01 előtti kötelezettségek elszámolása	76	66	-13%
Tartozik egyenlegű szállítói követelések	118	17	-86%
Egyéb követelések	826 084	1 570 191	90%

Az Egyéb követelések (adók, egyéb különféle követelések, előlegek) 90%-os növekedésének hátterében a visszaigényelhető 4. negyedéves ÁFA követelés növekedése, a Társasági Adó túlfizetés növekedése, valamint a helyi iparüzési adón jelentkező túlfizetés növekedése áll.

Az ÁFA követelésünk jelentős növekedésének az oka, hogy 2012. negyedik negyedévében jelentős visszaigényelhető követelésünk keletkezett a beruházásokhoz kapcsolódó szállítói számlákra felszámított ÁFÁ-ból.

2.1.5 Értékpapírok

Értékpapírok

adatok eFt-ban

Megnevezés	Nyitó 2011.12.31	Záró 2012.12.31	Változás %
Diszkont kincstárjegyek	0	1 000 007	-
Értékpapírok	0	1 000 007	-

2012 során a Társaság szabad pénzeszközállományának egy részét magyar állampapírba fektette. Az év végén meglévő értékpapírállomány kizárólag rövid lejáratú, 3 hónapos diszkont kincstárjegyekből állt. Lejárata: 2013. március 6., hozama: évi 6,03%.

2.1.6 Pénzeszközök

Pénzeszközök

adatok eFt-ban

Megnevezés	Nyitó 2011.12.31	Záró 2012.12.31	Változás %
Pénztár, csekkek	5 111	837	-84%
Pénztár	1 061	704	-34%
Valuta pénztár	4 050	133	-97%
Bankbetétek	13 599 580	9 265 600	-32%
Elszámolási betétszámla (HUF)	8 266	160 028	1836%
Lekötött betétek (HUF)	13 534 395	8 227 000	-39%
Devizás lekötött betétek	46 937	799 084	1602%
Deviza elszámolási betétszámla	9 982	79 488	696%
Pénzeszközök	13 604 691	9 266 437	-32%

A Társaság pénzügyi, likviditási helyzete stabil a magas pénzeszközállománynak köszönhetően. A rendelkezésre álló pénzeszközállomány csökkenése a bázis évhez képest 4.339 millió forint. Ennek fő oka a 2012. évi beruházások finanszírozási igénye volt. Továbbá, az előző évtől eltérően, a Társaság lekötött pénzeszközeinek egy részét állampapírokba fektette, melyek értéke nem a pénzeszközök között, hanem az Értékpapírok mérlegsoron jelenik meg.

2012. december 31-én forint számlán meglévő összegből 8.227.000 ezer forint lekötött bankbetét. A forint pénzeszközök átlagosan lekötött állománya 96% körül mozgott mindkét pénzügyi évben. A Társaság pénzeszközeit a Befektetési Szabályzat rendelkezéseivel összhangban rövid lejáratú bankbetétekbe, illetve diszkont kincstárjegyekbe fektette be a likviditás- és kockázatkezelési szempontokra tekintettel. Az év végével lekötött betétek futamideje változó, 1-6 hónapos lejáratú.

A Társaság Számviteli törvény szerinti, **2012. évi Cashflow kimutatását a 4.1. sz. melléklet** tartalmazza.

2.1.7 Aktív időbeli elhatárolások

2011. és 2012. december 31-én a következő aktív időbeli elhatárolásokkal rendelkezett a Társaság:

Aktív időbeli elhatárolások

adatok eFt-ban

Megnevezés	Nyitó 2011.12.31	Záró 2012.12.31	Változás %
Bevételek aktív időbeli elhatárolása	5 678 434	5 309 313	-7%
Elszámolási egyenlegek	3 643 050	3 871 689	6%
Felmentett repülések	1 843 898	1 371 715	-26%
Kamat elhatárolások	187 487	63 833	-66%
Bevételek egyéb aktív elhatárolásai	3 999	2 076	-48%
Költségek, ráfordítások aktív időbeli elhatárolása	535 121	493 566	-8%
Költségek, ráfordítások elhatárolása	535 121	493 566	-8%
Halasztott ráfordítások	77 626	21 301	-73%
Tartozásátvállalások miatti ráfordítások elhatárolása	77 626	21 301	-73%
Aktív időbeli elhatárolások	6 291 181	5 824 180	-7%

Az aktív időbeli elhatárolások tételeinek magyarázata:

Költségalap elszámolási egyenlegek

adatok eFt-ban

Megnevezés	Nyitó 2011.12.31	2012. évi feloldás	2012. évi képzés	Záró 2012.12.31
2007 évi TNC elszámolási egyenleg	103 253	-34 418	0	68 835
2008 évi TNC elszámolási egyenleg	445 176	-148 392	0	296 784
2009 évi TNC elszámolási egyenleg	1 320 076	-330 018	0	990 058
2010 évi TNC elszámolási egyenleg	473 096	-40 000	0	433 096
2012 évi TNC elszámolási egyenleg	0	0	543 898	543 898
2010 évi Útvonal elszámolási egyenleg	1 301 449	-90 000	0	1 211 449
2012 évi Útvonal elszámolási egyenleg	0	0	327 569	327 569
Elszámolási egyenlegek	3 643 050	-642 828	871 467	3 871 689

A kiegészítő melléklet **1.2 pontjában** részletesen bemutatott **Eurocontrol speciális elszámolási rendszer** értelmében a légiforgalmi díjak elszámolása 2011-ig az úgynevezett "teljes költségmegtérülési" elszámolási rendszeren belül történt. Ezen rendszer sajátossága, hogy az egységdíjtétel meghatározásához kalkulált forgalom tényleges alakulása, illetve a tényleges költségek nagysága a tervezettől eltér, így az egyes tagállamok esetében a költségmegtérülés adott évre vonatkozóan nem érhető el teljes pontossággal. Bizonyos években bevételhiány, máskor bevételtöbblet keletkezik. Ezt az éves egyenleget nevezzük speciális elszámolási egyenlegnek, mellyel az adott évi kiszámlázott árbevételünket „kiigazítjuk.” A hiány és a többlet kiegyenlítése az úgynevezett „kiigazító mechanizmus” alkalmazásával történik, melynek keretében az adott év (n) bevételének hiánya/többlete elszámolásra kerül – ettől eltérő tagállami szándék hiányában – főszabály szerint az „n+2”-ik évben az egységdíjtétel kalkulációja során. Ezen általában alkalmazott elvtől való eltérésre példa a terminálirányítási üzletág elhatárolt ún. „alulfinanszírozási” egyenlegei, melyeket több

évre eltolva állít be a Társaság a költségalapba, a fenti táblából jól látható módon úgy, hogy a 2007-2008-as egyenlegek feloldása 2010-2011 során kezdődött meg. A 2010. évi útvonalalulfinanszírozási egyenlegünk érvényesítése 2012-től kezdődik majd meg.

Az előző évek elszámolási egyenlegeinek feloldása csökkentette az aktív időbeli elhatárolások között szereplő egyenlegeket.

Az útvonalirányítási üzletágban 2012-től életbe lépett „Teljesítményrendszer” keretein belül is keletkezik elszámolási egyenleg.

2012. évben mind a Terminálirányítási, mind az Útvonalirányítási üzletág alulfinanszírozott lett, így a 2012. évi elszámolási egyenlegek az aktív időbeli elhatárolással szemben kerültek a Társaság árbevételében kimutatásra.

Felmentett repülések elhatárolt bevétele

adatok eFt-ban

Megnevezés	Nyitó 2011.12.31	2012. évi feloldás	2012. évi képzés	Záró 2012.12.31
2008 évi felmentett repülések	371 133	-341 928	0	29 205
2009 évi felmentett repülések	471 488	-108 175	0	363 313
2010 évi felmentett repülések	516 016	-482 299	0	33 717
2011 évi felmentett repülések	485 261	0	0	485 261
2012 évi felmentett repülések	0	0	460 219	460 219
Felmentett repülések	1 843 898	-932 402	460 219	1 371 715

A léginavigációs szolgálatok közös díjszámítási rendszerének létrehozásáról szóló 2006. december 6-i 1794/2006/EK bizottsági rendelet (a továbbiakban: Bizottsági Díjrendelet) 9. cikk (4) bekezdése alapján a léginavigációs díjak fizetése alól felmentett repülések költségeit a léginavigációs szolgáltató részére a tagállamoknak meg kell téríteni.

A 1086/2010. (IV.9.) Kormányhatározat a magyar légtér igénybevételéért fizetendő díjak fizetésével és a léginavigációs szolgálat biztosításának költségeivel összefüggő feladatokat szabályozza. A nevezett kormányhatározat alapján a T. év felmentett repüléseinek díját T+2. évben kell megtérítenie az érintett Minisztériumoknak.

Általános szabályként a Kormányhatározat a felmentett repülések költségeinek évenkénti megállapítását és megtérítését írja elő. A felmentett repülések díjszámítása az Eurocontrol által a HungaroControl részére külön igazolt szolgáltatási egység számok alapján az auditált költségalap elszámolás során keletkező egy szolgáltatási egységre jutó költségek figyelembevételével történt.

2012. során a Társaság megkötötte a Felmentett repülések költségeinek megtérítésére vonatkozó megállapodásait a Nemzeti Fejlesztési Minisztériummal és a Honvédelmi Minisztériummal, a Külügyminisztériummal pedig megkezdte a megállapodások megkötésére vonatkozó egyeztetéseket. 2012. során a 2008., 2009. és 2010. évre elhatárolt bevételek egy része befolyt, a fennmaradó rész, illetve a 2011. év felmentett repüléseinek költségtérítése a megállapodások alapján 2013-ban történik. A 2012. évi elszámolás során megállapított, díjfizetés alól felmentett repülések költségeinek megtérítése a 1086/2010. (IV.9.) értelmében 2014-ben esedékes.

A felmentett repülések egyéb bevételként elszámolt összege 2011. és 2012. év vonatkozásában a következő táblázatban felsorolt jogcímek szerint történt:

Felmentési jogcímek	2011		2012	
	Repülési	Érték	Repülési	Érték
	egység	(ezer Ft)	egység	(ezer Ft)
Útvonalirányítás – jogcímenként				
Körrepülések	272,02	2 970	318,1	3 714
Két tonna alatti légitársaságok	391,05	4 270	361,61	4 222
Tagállamok Katonai repülései	7 631,65	83 338	7723,92	90 184
Navigációs berendezések kalibrálása	20,31	221	3,61	42
Kutató-Mentő repülések	2,6	28	8,22	96
Diplomáciai repülések	1 593,95	17 406	1193,98	13 941
VFR	0	0	0,4	5
Nem tagállamok mentesített katonai repülései	32 888,18	359 139	28381,58	331 383
Útvonalirányítás- Felmentett repülések	42 799,76	467 373	37 991,42	443 587
Terminálirányítás – jogcímenként				
Körrepülések	53,82	4 716	76,25	7 063
Két tonna alatti légitársaságok	7,59	665	5,17	479
Tagállamok Katonai repülései	84,7	7 421	60,14	5 571
Navigációs berendezések kalibrálása	0	0	0,5	46
Diplomáciai repülések	16,14	1 414	8,81	816
Nem tagállamok mentesített katonai repülései	41,91	3 672	28,68	2 657
Terminálirányítás - Felmentett repülések	204,16	17 888	179,55	16 632
Felmentett repülések Összesen	43 004,92	485 261	38 170,97	460 219

Kamat elhatárolások

Kamat elhatárolások

adatok eFt-ban

Megnevezés	Nyitó 2011.12.31	2012. évi feloldás	2012. évi képzés	Záró 2012.12.31
2011. évet érintő kamat elhatárolások	187 487	-187 487	0	0
2012. évet érintő kamat elhatárolások	0	0	63 833	63 833
Kamat elhatárolások	187 487	-187 487	63 833	63 833

A beruházások kifizetése miatt folyamatosan rendelkezésre álló pénzeszköz állomány, illetve a 2012. folyamán csökkenő betétkamatok következtében a 2012. év végi betétállományon elhatárolt, 2012. évi betétkamatok jelentős csökkenést mutattak.

A bevételek egyéb aktív elhatárolásai között költségek ellentételezésére kapott egyéb juttatás, valamint kapott késedelmi kamatok szerepelnek:

Bevételek egyéb aktív elhatárolásai

adatok eFt-ban

Megnevezés	Nyitó 2011.12.31	2012. évi feloldás	2012. évi képzés	Záró 2012.12.31
2011. évet érintő elhatárolások	3 999	-3 999	0	0
2012. évet érintő elhatárolások	0	0	2 076	2 076
Bevételek egyéb aktív elhatárolásai	3 999	-3 999	2 076	2 076

Költségek és ráfordítások elhatárolása 2011. és 2012. december 31-én:

Költségek, ráfordítások elhatárolása

adatok eFt-ban

Megnevezés	Nyitó 2011.12.31	2012. évi feloldás	2012. évi képzés	Záró 2012.12.31
Anyagjellegű ráfordítások	504 527	-504 424	469 033	469 136
Személyi jellegű ráfordítások	30 594	-30 594	24 430	24 430
Költségek, ráfordítások elhatárolása	535 121	-535 018	493 463	493 566

Az anyagjellegű ráfordítások között azok a költségek szerepelnek, melyek tárgyidőszakban kerültek számlázásra, de következő időszak költségeit terhelik. Ilyenek többek között a folyóirat előfizetések, on-line szolgáltatások, ingatlanok bérleti díjai, szoftvertámogatások, biztosítási díjak, tagdíjak. Az anyagjellegű ráfordítások elhatárolás állománya 7%-kal csökkent 2011. év végéhez képest.

A személyi jellegű ráfordítások aktív időbeli elhatárolásai között azok a tárgyévben számfejtett költségek szerepelnek, melyek a következő időszak költségeit terhelik. Ilyenek többek között azok a munkaviszony megszűnéshez kapcsolódó költségek, járulékok melyek esetében a munkaviszony befejező időpontja átnyúlik a következő időszakra. A 20%-os csökkenés oka, hogy a 2011. évben kifizetett 2012. évre elszámolandó végkielégítések és járulékai meghaladták a 2012-ben kifizetett, de 2013. évet terhelő összegeket.

Halasztott ráfordítások

Halasztott ráfordítások elhatárolása

adatok eFt-ban

Megnevezés	Nyitó 2011.12.31	2012. évi feloldás	2012. évi képzés	Záró 2012.12.31
2006. évi Útvonal elszámolási egyenleg	45 674	-45 674	0	0
2006. évi TNC egyenleg	31 952	-10 651	0	21 301
Bevételek egyéb aktív elhatárolásai	77 626	-56 325	0	21 301

A 2006. évi speciális elszámolási egyenlegek még a HungaroControl költségvetési szerv jogutódjának minősülő közlekedésért felelős minisztériumot illették meg. Ezek költségalapban történő érvényesítése, így a HungaroControl Zrt-nél árbevételeként való megjelenése, és ezzel párhuzamosan a minisztériumot illető összeg feloldása a rendkívüli ráfordítások között Útvonal üzletág esetében 2012-ig, Terminál üzletág esetében pedig 2013-ig történik meg.

2.1.8 Saját tőke

Saját tőke

adatok eFt-ban

Megnevezés	Saját tőke ÖSSZESEN	Jegyzett tőke	Eredmény tartalék	Lekötött tartalék	Értékelési tartalék	Mérleg szerinti eredmény
Egyenleg 2011. 12. 31-én	22 157 143	20 201 600	1 306 591	698 152	-116 393	67 193
2011. évi mérleg szerinti eredmény átvezetése eredménytartalékba	0	0	67 193	0	0	-67 193
Vagyonkezelési szerződés alapján fennálló visszapótlási kötelezettség fedezetére lekötött tartalék képzése az eredménytartalék terhére	0	0	-104 108	104 108	0	0
Fejlesztési tartalék feloldás miatt átvezetés eredménytartalék és lekötött tartalék között	0	0	500 000	-500 000	0	0
Fejlesztési tartalék képzése miatt átvezetés eredménytartalék és lekötött tartalék között	0	0	-500 000	500 000	0	0
Cash-Flow fedezeti ügyletek valós értékelési tartaléka	-18 778	0	0	0	-18 778	0
2012. évi mérleg szerinti eredmény	1 861 606	0	0	0	0	1 861 606
Záró állomány 2012. 12. 31-én	23 999 971	20 201 600	1 269 676	802 260	-135 171	1 861 606

2012. évben a Társaság Jegyzett tőkéje nem változott.

Visszapótlási kötelezettség fedezetére lekötött tartalék

A Társaság a Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zrt-vel fennálló vagyonkezelési szerződése és a 254/2007. (X.4.) Kormányrendelet értelmében képzendő visszapótlási tartalékot képez. A vagyonkezelésbe átvett eszközök főkönyvben szereplő nettó értéke (csökkentve a támogatásból finanszírozott értékkel) és a kapcsolódó hosszúlejáratú kötelezettségek közötti különbözet értékének megfelelő összeget az eredménytartalékból a lekötött tartalékba kell vezetni. A Társaság a 2011. évi mérlegében kimutatott visszapótlási kötelezettsége 198.152 ezer forint volt, míg 2012. végén a visszapótlási kötelezettség teljes értéke 302.260 forintot mutatott.

Fejlesztési tartalék

Szintén a Lekötött Tartalékok között mutatja ki a Társaság a Fejlesztési tartalékot. Ennek 2011-ben megképzett 500.000 ezer forintos értéke a tárgyévben kivitelezett beruházásokra felhasználásra került. 2012. év végén a Társaság újabb 500.000 ezer forint értékű Fejlesztési tartalékot képzett.

Cashflow fedezeti ügyletek valós érték értékelési tartaléka

A saját tőkén belül kimutatott Cashflow fedezeti ügyletek valós érték értékelési tartaléka soron szereplő -135.171 ezer forint a Társaság 2012. december 31-én nyitva álló cashflow fedezeti ügyleteinek negatív valós értéke, mely az Szt. 59/E. §. értelmében a tőkében a „Cashflow fedezeti ügyletek valós érték értékelési tartalékával” szemben számolódik el mérlegfordulónapi értékeléskor. A fedezeti ügyletek, mint mérlegben kívüli tételek részletes bemutatása a 3.1.1. pontban található.

Mérleg szerinti eredmény

A 2012. évi adózott eredmény: 3.361.606 ezer forint, melynek terhére az alapító 1.500.000 ezer forint osztalék kifizetését hagyta jóvá. Így a 2012. évi mérleg szerinti eredmény: 1.861.606 ezer forint.

2.1.9 Céltartalékok

A céltartalékok 2012. évi záró állománya 253 millió forinttal csökkent a 2011.12.31-i állományhoz képest. A céltartalékok jogcímenkénti nyitó állományát, 2012. évi feloldását, 2012. évi képzését és záró állományát összefoglalva az alábbi táblázat mutatja be:

Céltartalékok

adatok eFt-ban

Megnevezés	Nyitó 2011.12.31	2012. évi feloldás	2012. évi képzés	Záró 2012.12.31
Hosszútávú munkavállalói juttatásokra képzett céltartalék	4 187 182	-373 423	835 607	4 649 366
Egyéb képzett céltartalékok	1 090 464	-1 015 365	423 907	499 006
Jogi perekre képzett céltartalékok	390 890	-206 762	82 583	266 711
Céltartalék várható kötelezettségekre	5 668 536	-1 595 550	1 342 097	5 415 083

A fő kategóriákban történő változásokat az alábbiakban mutatjuk be részletesen:

Hosszútávú Munkavállalói juttatásokra képzett céltartalék

adatok eFt-ban

Ügy	Nyitó 2011.12.31	2012. évi feloldás	2012. évi képzés	Záró 2012.12.31
Nyugdíjazási jutalom	1 791 539	-88 249	305 883	2 009 174
Jubileumi jutalom	1 295 012	-176 344	189 178	1 307 846
Törzsgárda	759 981	-90 838	164 569	833 712
Üzemi baleset	105 231	-4 508	10 181	110 905
25 év arany gyűrű és lánc	23 099	-6 712	4 826	21 213
Nyugdíj felhalmozás	42 721	0	11 728	54 449
Nyugdíjazási támogatás	169 599	-6 579	99 169	262 188
Felmondási bér	0	-193	50 072	49 879
Összesen - Aktuáriusi céltartalék	4 187 182	-373 423	835 607	4 649 366

A Beszámoló 1.3.4. pontja alatt bemutatott módszer alapján a Társaság céltartalékot képez a *hosszú távú munkavállalói juttatásokkal* - a munkavállalók törzsgárda tagságával és az irányítói életpálya modellel - *kapcsolatos biztos jövőbeni kötelezettségek fedezetének biztosítására*. A fenti táblázatban bemutatjuk a céltartalék 2012. évben jogcímenként történő változását.

A 2011. évi aktuáriusi céltartalék képzésekben használt feltételezésekhez képest a céltartalék-képzési modell 2012. év során némileg megváltozott, részint az eltelt idő alatt szerzett

tapasztalatok alapján, részint a feltételek, részint pedig a jogszabályi környezet változása miatt.

A 2012. évi változások, valamint a megváltozott aktuáriusi számítási modell miatt a következő táblázatban felsorolt változások következtek be a céltartalék-állományban:

adatok eFt- ban	
Megnevezés	2012. évi változás
2011.12.31. Nyitó Céltartalék	4 187 182
a) Nyugdíjazások és egyéb 2012. évi kifizetések miatti céltartalék feloldás	-276 071
b) Céltartalék képzés régi állományra	358 432
c) Új állomány céltartaléka	24 896
d) Modellváltozás hatása	58 160
e) Korkedvezményes nyugdíjazás miatti változás hatása (járulék nélkül)	85 915
f) Korkedvezményes nyugdíjazás járulékváltozásának hatása	58 458
g) Béremelés és inflációs hatás	4 137
h) Kilépési valószínűség változás hatása	149 234
i) Egyéb feltételezés változások hatása	-977
2012.12.31. Záró Céltartalék	4 649 366

A 2011-es céltartalékállomány és a 2012-es állomány közötti eltérések részletes bemutatása:

- a) A 2012. évi nyugdíjazások és 2012. évi egyéb kifizetések miatti céltartalék feloldás.
- b) Az előző év végi modell alapján 2012. végére várt céltartalék értéke és az ebből adódó új képzés összege. Ez tükrözi annak hatását, hogy a dolgozók egy évvel közelebb kerülnek a kifizetésekhez a várható kilépéseket is figyelembe véve.
- c) 2012 évi állománynövekedés miatt képzett céltartalék.
- d) Az év során a modell kisebb változásokon esett át. Például pontosításra került a kilépések és a nyugdíjba menetel modellezése.
- e) 2012. végén, a parlament váratlanul módosította a korkedvezményes nyugdíjazás szabályait. A korábbi módosítás alapján ez a lehetőség 2012. végével megszűnt volna, de most úgy módosult a jogszabály, hogy ezt a határidő 2014. december 31-ig kitolódott. Ennek a változásnak a hatásait két külön soron mutatjuk be. A korábbi feltételezés szerint csak az öregségi nyugdíjkorhatár elérésekor tudnak nyugdíjba menni a dolgozók. Az első sor tartalmazza annak hatását, hogy akinek van korkedvezményes éve, az 2013-2014 során korábban is nyugdíjba mehet. Emiatt az irányítók esetében a nyugdíjazási támogatás összege nő meg, hiszen a korábbi nyugdíjazás esetén nagyobb szorzó vonatkozik rájuk. Másrészt a kollektív szerződés szerint az irányítókat kivéve 2013. után nem jár a jubileumi jutalom. Azok, akik emiatt 2013-ban nyugdíjba tudnak menni mégis jogosultak lesznek erre a juttatásra. (Különösen a nyugdíjazási jutalom miatt nőtt meg a képzés, mivel az időben korábbra kerülő kifizetés miatt nagyobb az időarányos rész, amit meg kell képezni. Végezetül pedig a törzsgárda és a 25 éves juttatások egy részére nem kerül sor a korábbi nyugdíjazás miatt.)
- f) A következő sorban külön jelenítjük meg az érintett munkakörök juttatásaira rakódó magasabb járulékteherből fakadó növekményt.

g) A feltételezés változások hatásai is megbontva kerülnek kimutatásra. Az első ilyen sor az aktuális bérnövekedési és ezzel együtt inflációs feltételezésekre történő átállás.

h) A kilépési valószínűség változás sor mutatja be az aktualizált kilépési ráták változásának hatását.

i) Legvégül pedig az egyéb feltételezés változtatás sor a 25 éves juttatásokra a Társaság fix, nem inflálódó összeget adott meg 2013-2019. között (korábban ezt az összeget végig inflációval növelve vettük figyelembe).

A fent ismertetett tényezők alapján 2012. során feloldott, illetve megképzett céltartalékok eredményeképpen a hosszútávú munkavállalói juttatásokra képzett céltartalékok értéke: 4.649.366 ezer forint.

Egyéb Céltartalékok

adatok eFt-ban

Megnevezés	Nyitó 2011.12.31	2012. évi feloldás	2012. évi képzés	Záró 2012.12.31
TAR2 radar meghibásodás miatt képzett céltartalék	75 806	-707	0	75 099
2011. évi vezetői prémiumokra képzett céltartalék	116 990	-116 990	0	0
Magyar Honvédség kutatás-mentési költségeinek megtérítése	450 104	-450 104	0	0
2006. évi értékvesztések költségalap-elszámolása miatt jövőbeni fizetési kötelezettség az NFM felé	447 564	-447 564	0	0
2012. évi vezetői prémiumokra képzett céltartalék	0	0	115 671	115 671
2011. és 2012. évi vagyonkezelési díj	0	0	274 223	274 223
Forgó utcai beruházás térítésmentes átadása	0	0	34 013	34 013
Egyéb céltartalékok	1 090 464	-1 015 365	423 907	499 006

Egyéb céltartalékokat képeztünk függő jövőbeni kötelezettségek fedezetére.

- 2010. december 31-én a TAR 2 Radar hatósági engedélyének 2010. decemberi felfüggesztése miatti támogatás visszafizetéséből eredő kockázatra, valamint a várható javítási költségek fedezetére képeztünk céltartalékot. A költségek egy része felmerült, a rájuk képzett céltartalékot feloldottuk, azonban további várható költségek jelentkeztek, melyek fedezetére új céltartalékot képeztünk. A TAR 2 közeli környezeti radar üzemeltetési engedélyét a Nemzeti Közlekedési Hatóság Légügyi Hivatala 2012. március 24-ei dátummal újra megadta.
- 2011. évi vezetői prémiumokra 116.990 ezer forint céltartalékot képeztünk. 2012-ben a vezetői prémiumokra képzett céltartalék 115.671 ezer forint.
- A Magyar Honvédség kutatás-mentési költségeinek megtérítése 2011. évben először szerepelt a magyar költségvetésben. A 2011-es költségvetésbe ez a tétel beállításra került, tehát a költségvetés-elszámolási egyenlegen keresztül bevételeként megjelenik a Társaságnál. A Honvédelmi Minisztériummal a költségtérítés kifizetésére vonatkozó megállapodás a 2011. évi mérlegkészítés dátumáig nem került aláírásra, így 2011. évi kutatás-mentési költségek összegére, mint biztos jövőbeni kötelezettségre 450.104 ezer forint értékben céltartalék képzés történt. Ezen összegre 2012-ben a HM-mel megszületett a megállapodás, és mind a 2011. évi, mind a 2012. évi kutatás-mentés összege megfizetésre került, így a céltartalékot a Társaság feloldotta.
- A 2011. évi beszámolóban a 2007 előtt keletkezett, légitársaságokkal szembeni követelések értékvesztésének / leírásának költségvetésben történő elszámolása miatti biztos jövőbeni kötelezettség fedezetére képzett céltartalék került megképzésre

447.564 ezer forint értékben. A szükséges megállapodást a Társaság a HungaroControl költségvetési szerv jogutódjával, a Nemzeti Fejlesztési Minisztériummal (NFM) 2012. során megkötötte, és az összeg a mérlegkészítés dátumáig rendezésre került, ezért a Társaság a céltartalékot a 2012. évi mérlegben feloldotta.

- 2012-ben a Társaság költségalap elszámolásában megjelenő vagyonekezelési díj számítási módját vitatták. Ezért a Társaság 274.223 ezer forint számított összegre céltartalékot képzett, amely annak a vagyonekezelési díj visszafizetési kötelezettségnek a lehetséges értéke, melyet a légtérhasználók visszakövetelhetnek 2011. és 2012. évek tekintetében
- A Társaság az új irányítóközpont előtt húzódó útszakaszt felújította, azonban ezen útszakasz az önkormányzat felé átadásra kerül 2013 folyamán, így várhatóan a Társaság számára nem térül meg, ezért a várhatóan meg nem térülő összegre a Társaság céltartalékot képzett 34.013 ezer forint értékben.

Végül, a folyamatban lévő jogi perekre képzett céltartalékok összegéből a 2012 során lezárult perek kapcsán korábban megképzett céltartalékok feloldásra kerültek összesen 206.762 ezer forint értékben, míg a 2012. év során indult új jogi perekben esetlegesen felmerülő veszteségekre, mint függő kötelezettségekre 82.583 ezer forint értékben képeztünk új céltartalékot. Így a jogi perekre képzett céltartalék záróállománya 2012. december 31-én 266.711 ezer forint.

2.1.10 Kötelezettségek

Hosszú lejáratú kötelezettségek

Hosszú lejáratú kötelezettségek

adatok eFt-ban

Megnevezés	Nyitó 2011.12.31	Záró 2012.12.31	Változás %
Kincstári vagyon részét képező eszközök kezelésbe vételéhez	4 558 395	4 558 395	0%
Tartós kötelezettségek kapcsolt vállalkozással szemben	4 127	3 863	-6%
Hosszú lejáratú kötelezettségek	4 562 522	4 562 258	0%

A Társaság 2007. szeptember 5-én vagyonekezelési szerződést kötött a Kincstári Vagyonigazgatósággal a tevékenység ellátása érdekében szükséges ingatlanok, ingatlanokhoz kapcsolódó vagyoni értékű jogok, valamint a magyar légtér hasznosítási jogának vagyonekezelésére. Az induláskor átadott eszközök és befejezetlen beruházások összes bruttó értéke 4.558.395 ezer forint, mely összeget a Társaság a vagyonekezelte eszközök állománybavételével szemben a hosszú lejáratú kötelezettségek között jeleníti meg.

A kapcsolt vállalkozással szembeni tartós kötelezettségek között az EPC Kft-től kapott 3 havi bérleti díjnak megfelelő óvadék került kimutatásra.

Rövid lejáratú kötelezettségek

Rövidlejáratú kötelezettségek

adatok eFt-ban

Megnevezés	Nyitó 2011.12.31	Záró 2012.12.31	Változás %
Egyéb rövid lejáratú kötelezettségek	3 282 608	3 055 634	-7%
Kötelezettségek áruszállításból és szolgáltatásból (szállítók)	2 611 608	1 287 884	-51%
Rövid lejáratú kötelezettségek kapcsolt vállalkozással szemben	1 182 145	1 500 000	27%
Származékos ügyletek negatív értékelési különbözete	116 393	135 815	17%
Vevőktől kapott előlegek	38	38	0%
Rövidlejáratú kötelezettségek	7 192 792	5 979 371	-17%

A rövid lejáratú kötelezettségek 2012. december 31-én fennálló összege 17%-os csökkenést mutat 2011. év végéhez képest, aminek az okai azonban összetettek:

Szállítók

Az év végén nyitva álló szállítói állomány 51%-kal csökkent. Az év végi szállítói állomány változása a beruházási szállítókkal szemben nyitva álló kötelezettségeink összetételének változásából adódik: míg 2011. év végén az ANS-III új irányítóközpont építőjével szemben nyitva állt 897 millió forint értékű számla, a G/G beruházáshoz kapcsolódó 636 millió forint értékű számla, valamint 152 millió forint értékben egyéb beruházási szállítók, addig 2012. végére az ANS-III beruházás lezáródásának következményeként lényegesen kevesebb beruházási szállítói számla maradt nyitva.

Kötelezettségek áruszállításból és szolgáltatásból

adatok eFt-ban

Megnevezés	Nyitó 2011.12.31.	Záró 2012.12.31	Változás %
Belföldi szállítók	2 181 984	862 298	-60%
Külföldi szállítók	429 624	425 586	-1%
Kötelezettségek áruszállításból és szolgáltatásból	2 611 608	1 287 884	-51%

Rövid lejáratú kötelezettségek kapcsolt vállalkozással szemben

Az alapítóval szemben kimutatott kötelezettségeink a „Kapcsolt vállalkozásokkal szembeni kötelezettségek” között lett bemutatva, mint a tulajdonossal szemben fennálló kötelezettségeink értéke. A tulajdonossal szemben fennálló kötelezettségeink a következő módon változtak:

Alapítóval szemben fennálló kötelezettségek

adatok eFt-ban

Megnevezés	Nyitó 2011.12.31	2012. évi kifizetés	2012. évi növekedés	Záró 2012.12.31
Üzleti évre jóváhagyott osztalék	1 000 000	-1 000 000	1 500 000	1 500 000
2006. évi költségalap elszámolásból származó kötelezettség	182 145	-182 145	0	0
Elszámolási egyenlegek	1 182 145	-1 182 145	1 500 000	1 500 000

Egyéb rövid lejáratú kötelezettségek

Az egyéb rövid lejáratú kötelezettségek a folyósított, de még határozattal le nem zárt támogatások előlegeinek értékét, a decemberre számfejtett béreket, a hozzájuk kapcsolódó

adókból és járulékokból származó kötelezettségeket, illetve az egyéb adónemeken év végén fennálló kötelezettségeket tartalmazzák, melyek a következőképpen alakultak:

Egyéb rövidlejáratú kötelezettségek

adatok eFt-ban

Megnevezés	Nyitó 2011.12.31	Záró 2012.12.31	Változás %
Folyósított támogatás előleg	957 550	941 934	-2%
Magánnyugdíjpénztárakkal és nyugdíjpénztárakkal szembeni kötelezettség	251 434	671 726	167%
Jövedelem elszámolási szla, fel nem vett járandóságok	466 927	614 114	32%
Személyi jövedelemadó	502 816	392 622	-22%
TB-vel szembeni kötelezettségek	862 620	193 473	-78%
Különféle hatóságokkal szembeni rövid lejáratú kötelezettségek	101 200	108 440	7%
Különféle egyéb kötelezettségek	16 496	69 370	321%
Szakképzési hozzájárulás	42 596	29 557	-31%
Egyéb rövid lejáratú kötelezettségek munkavállalókkal és tagokkal szemben	6 887	9 721	41%
Egészségügyi hozzájárulás	2 704	8 401	211%
Rehabilitációs hozzájárulás	8 319	8 271	-1%
Innovációs járulék	52 770	4 269	-92%
Szakszervezetekkel, érdekképviselőkkel kapcsolatos elszámolás	9 022	1 917	-79%
Cégautó adó	1 267	1 819	44%
Összesen:	3 282 608	3 055 634	-7%

Az előfinanszírozásként folyósított, de még le nem zárt támogatások előlegeinek értéke 2012. december 31-én: 941.934 ezer forint.

A 2011. év végén fennálló magasabb társadalombiztosítási valamint nyugdíjpénztárakkal szemben fennálló kötelezettségek oka, hogy 2011. év végén az átlagosnál sokkal több dolgozónk ment nyugdíjba, így a nyugdíjba vonuláskor járó kifizetésekre jutó társadalombiztosítási kötelezettségek 2011. december 31-én ezekkel az értékekkel nőttek, míg 2012. december 31-ei társadalombiztosítási kötelezettség a decemberi bérek járulékait tartalmazza.

Származékos ügyletek negatív értékelési különbözete

A rövid lejáratú kötelezettségek között kimutatott „Szarmazékos ügyletek negatív értékelési különbözete” a 2012. december 31-én nyitva álló cashflow-fedezeti ügyleteink mérlegfordulónapi valós értéke, mely a saját tőkén belül megjelenő „Cashflow fedezeti ügyletek valós érték értékelési tartalékával” szemben számolódik el az Szt. 59/E. § értelmében. A fedezeti ügyletek, mint mérlegen kívüli tételek, részletes bemutatása a 3.1.1. pontban található.

2.1.11 Passzív időbeli elhatárolások

Passzív időbeli elhatárolások

adatok eFt-ban

Megnevezés	Nyitó 2011.12.31	Záró 2012.12.31	Változás %
Bevételek passzív időbeli elhatárolása	2 712 055	2 710 783	0%
Elszámolási egyenlegek	2 710 739	2 710 739	0%
Bevételek egyéb passzív időbeli elhatárolása	1 316	44	-97%
Költségek, ráfordítások passzív időbeli elhatárolása	39 404	532 877	1252%
Mérlegfordulónap előtti időszakot terhelő költségek, ráfordítások	39 404	532 877	1252%
Halasztott bevételek	1 253 590	945 077	-25%
Fejlesztési célra kapott támogatások elhatárolása	1 253 193	944 761	-25%
Egyéb halasztott bevételek	397	316	-20%
Passzív időbeli elhatárolások	4 005 049	4 188 737	5%

A bevételek passzív időbeli elhatárolásai között az Eurocontrol költségalap-elszámolási egyenlegek nem változtak 2012. év során. Értékük a 2011. évi Útvonalirányítási költségalap 1.505.533 ezer forint értékű felülfinanszírozási egyenlegét, (amelynek feloldása várhatóan a 2013. üzleti évben történik), valamint a 2011. évi Terminálirányítási költségalap 1.205.206 ezer forint értékű felülfinanszírozási egyenlegét tartalmazza. Ezen tételek az alábbi táblázatban láthatóak:

Elszámolási egyenlegek

adatok eFt-ban

Megnevezés	Nyitó 2011.12.31	2012. évi feloldás	2012. évi képzés	Záró 2012.12.31
2011. évi TNC elszámolási egyenleg	1 205 206	0	0	1 205 206
2011. évi Útvonal elszámolási egyenleg	1 505 533	0	0	1 505 533
Elszámolási egyenlegek	2 710 739	0	0	2 710 739

A költségek és ráfordítások passzív időbeli elhatárolásainak jelentős növekedésének oka, hogy az NFM-mel 2012 során megkötött támogatási szerződés alapján fennálló kötelezettség, mely 447.564 ezer forint értékben került megállapításra a 2007. előtt keletkezett, légitársaságokkal szembeni követelések értékvesztésének / leírásának költségalapban történő elszámolása miatt, a passzív időbeli elhatárolásokkal szemben jelenik meg az Egyéb ráfordítások között, mivel a 2011. végén megképzett céltartalékot a Társaság 2012-ben a megállapodás megkötésével egyidejűleg feloldotta.

Költségek, ráfordítások elhatárolása

adatok eFt-ban

Megnevezés	Nyitó 2011.12.31	2012. évi feloldás	2012. évi képzés	Záró 2012.12.31
Anyagjellegű ráfordítások	37 496	-37 496	84 228	84 228
Személyi jellegű ráfordítások	1 908	-1 200	21	729
Egyéb ráfordítások	0	0	447 920	447 920
Költségek, ráfordítások elhatárolása	39 404	-38 696	532 169	532 877

A fejlesztési célra kapott támogatások passzív időbeli elhatárolása a Kohéziós Alapból beruházásokra kapott támogatások elszámolását tartalmazza. A 2012. évi feloldás a támogatás értékcsökkenési leírással arányos bevételként történő elszámolása.

Fejlesztési célra kapott támogatások

adatok eFt-ban

Megnevezés	Nyitó 2011.12.31	2012. évi feloldás	2012. évi képzés	Záró 2012.12.31
Fejlesztési célra kapott támogatások	1 253 193	-308 432	0	944 761
Fejlesztési célra kapott támogatások	1 253 193	-308 432	0	944 761

2.2 EREDMÉNYKIMUTATÁSHOZ KAPCSOLÓDÓ KIEGÉSZÍTÉSEK

2.2.1 Értékesítés nettó árbevétele

Értékesítés nettó árbevétele

adatok eFt-ban

Megnevezés	Előző év 2011	Tárgyév 2012	Változás %
Útvonal irányítás	22 130 703	24 607 932	11%
Közelkörzeti irányítás	5 160 880	4 581 605	-11%
Egyéb értékesítés	94 405	120 942	28%
Vidéki repülőterek - repüléstájékoztató szolgáltatás	38 245	0	-100%
Menetrendi adatok értékesítése	4 000	6 000	50%
Légiforgalmi tájékoztató kiadványok értékesítése	1 590	3 279	106%
CRDS - szimulációs szolgáltatás	626	137 994	21944%
Értékesítés nettó árbevétele	27 430 449	29 457 752	7%

A Társaság főtevékenysége a légiforgalmi irányítás, melyen belül a két fő üzletága:

- Magyarország felett átrepülő forgalom irányítása: Útvonalirányítás (En Route)
- Budapest/Liszt Ferenc Repülőtér Közelkörzeti és Terminálirányítása (TNC)

A Társaság árbevételeinek több mint 99,5 %-a a légiforgalmi díjból származik. A légiforgalmi díjbevételt egyrészt meghatározza a légiforgalom alakulása, és ehhez kapcsolódóan a szolgáltatási egységek alakulása, másrészt az elszámolási rendszer keretein belül kalkulált „finanszírozási egyenleg”.

Légiforgalom alakulása

A 2012. évi forgalmat az általánosan rossz gazdasági hangulat, de legfőbbképpen a MALÉV 2012. február 3-ai leállása jellemezte.

A 2011. évben regisztrált 615.046 összes mozgás -3,72%-kal, 592.189-re csökkent. 2012. évben bár azonos irányú, de mértékében mégis jelentős eltérést mutató trend jellemezte az átrepülő és Budapest Liszt Ferenc repülőtér forgalmának alakulását. A 2012. évben az átrepülő mozgások száma 504.837 (-0,14%), míg a budapesti érkező/induló légitársaságok száma 87.352 (-20,24%) volt.

1. Átrepülő forgalom - mozgásszámok

Az átrepülő forgalom 2012. évben nagyságrendileg a 2011. évi forgalommal megegyező szinten alakult (-0,14%). Márciustól augusztusig a mozgásszám alakulás bizakodásra adott okot, ezen hónapok során az átrepülő mozgásszámok magasabbak voltak az előző évi értékeknél, azonban az év összes többi hónapjában a forgalom csökkenést mutatott, így ellensúlyozva a hat havi növekedést.

2. Terminál forgalom - mozgásszámok

Budapest forgalmának csökkenése 2006. óta tart, a forgalomvesztés éveken át növekvő volt, ami aztán 2010. évben mérséklődött, majd pozitív fordulatot hozott a 2011. év. 2012-ben a Malév év eleji leállása következtében a Budapest Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtér forgalma közel 40%-kal csökkent, amely a főleg fapados légitársaságok nagymértékű visszapótlása ellenére is jelentősen elmarad az

előző évi szinttől. A csökkenés éves szinten -20,24% volt, amely 2011-hez viszonyítva mintegy 22.170 mozgásszámmal jelentett kevesebbet az év során.

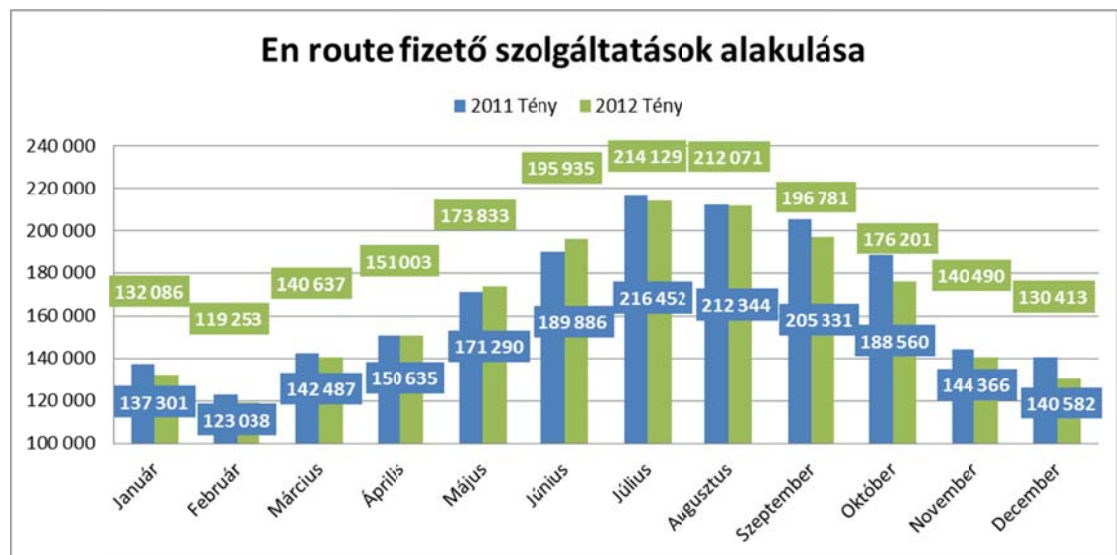
Szolgáltatási egységek alakulása

A HungaroControl Zrt. bevételeit (útvonaldíj, közlekedési díj) csak közvetetten alakítja a mozgásszám. A bevételeket közvetlenül alakító mutatószám, az úgynevezett szolgáltatási egység (service unit – SU), amely már számításba veszi a légi jármű súlyát és a magyar légtérben repült távolságot.

1. Átrepülő Forgalom (En route)- szolgáltatási egységek

Az Eurocontrol Központi Útvonal Díjrendszer Iroda mutatói szerint 2012-ben 2.023.649 darab szolgáltatási egység számot realizált a társaság, amely az előző évi 2.067.028 darab szolgáltatási egység számtól -2,10%-kal marad el. Az összes szolgáltatási egység számból 37.991 darab tartozott felmentett kategóriába.

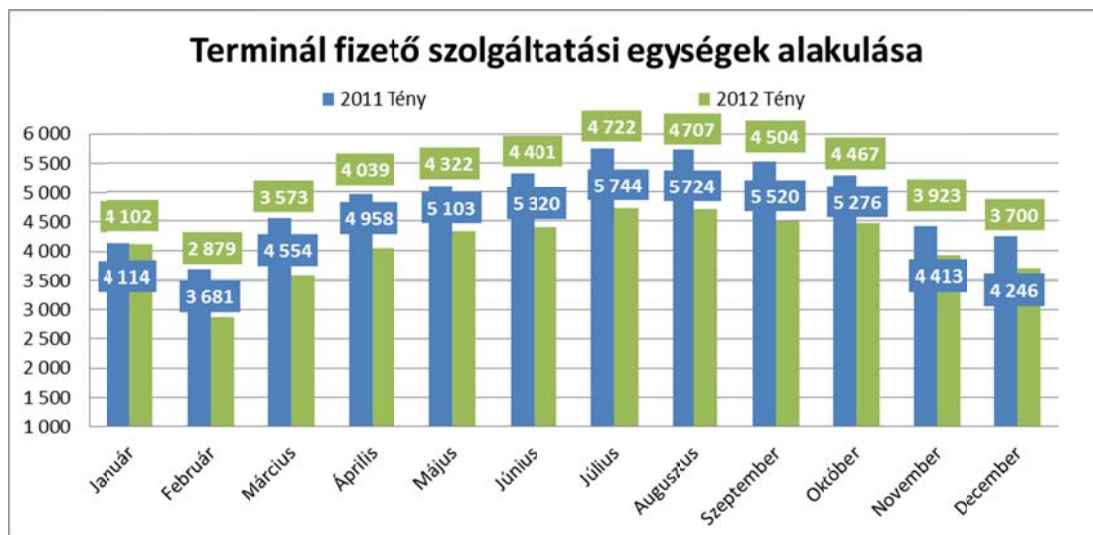
Az alábbi ábra a fizető szolgáltatási egységek alakulását mutatja az en-route üzletágban:

2. Terminál Forgalom – szolgáltatási egységek

A 2012. évi mozgásszám előző évhez viszonyított -20,24 %-os csökkenésével szemben álló mérsékeltebb -15,86%-os összes szolgáltatási egység szám csökkenés mutatja, hogy a Malév kiesés hatására a járatok nem csak a kiesett forgalom visszapótlásával, de nagyobb kapacitású repülőgépekkel pótolták a forgalom visszaesését.

Az alábbi ábra a fizető szolgáltatási egységek alakulását mutatja a terminál üzletágban:

Finanszírozási egyenleg hatása az árbevételre

A Társaság forintban számított árbevétele 2011-hez viszonyítva 2012-ben 7%-os növekedést mutat.

Az 1.2. pontban bemutatott elszámolási rendszerekben (Terminál üzletág: „teljes költségmegtérítési rendszer”, Átrepülő/En route Üzletág: „teljesítmény rendszer”) a Társaság tárgyévi költségei/teljesítménye alapján finanszírozási egyenleg keletkezik, melyet felülfinanszírozás esetén a légtérfelhasználók számára vissza kell adni, alulfinanszírozás esetén pedig azt a T+2. év egységdíjaiban érvényesít a Társaság.

Míg 2011. folyamán mind az Útvonal, mind a Terminálirányítási-üzletág felülfinanszírozott volt, s így a 2011. évi elszámolási egyenlegek a ténylegesen kiszámlázott árbevétellel szemben a passzív elhatárolások közé kerültek (2.1.11 Pont szerint), 2012-ben mindkét üzletág alulfinanszírozási egyenleget mutatott, így az alulfinanszírozásból származó egyenleg az aktív elhatárolásokkal szemben került kimutatásra az árbevételben (2.1.7. Pont szerint).

Fő üzletágaink (Útvonalirányítás és Terminálirányítás) árbevételét a légtérfelhasználók országa szerinti földrajzi megbontásban a **4.4. „Légiforgalmi irányítási Szolgáltatás Árbevétele Földrajzi megbontásban”** című mellékletben mutatjuk be.

Árbevételünket Belföld és Export szerinti megbontásban a következő táblázatok tartalmazzák:

Belföldi értékesítés nettó árbevétele

adatok eFt-ban

Megnevezés	Előző év 2011	Tárgyév 2012	Változás %
Belföldi értékesítés Útvonaldíj és Közlekedési díjak árbevétele	3 967 554	1 838 077	-54%
Légiforgalmi szolgáltatás Közlekedési irányítás	2 734 081	942 720	-66%
Légiforgalmi szolgáltatás Útvonalirányítás	1 233 473	895 357	-27%
Belföldi szolgáltatás értékesítése	64 845	53 270	-18%
NEM EC Repülőtéri AFIS szolgáltatás	38 245	0	-100%
Légiforgalmi irányítással kapcsolatos minden egyéb szolgáltatás	11 535	22 323	94%
Helyiségek bérbeadása (bérleti díj)	13 401	21 577	61%
Légiközlekedéssel kapcsolatos tájékoztatás	1 664	2 305	39%
Egyéb belföldi szolgáltatás	0	7 065	-
Egyéb belföldi értékesítés	15 143	17 286	14%
Belföldi értékesítés nettó árbevétele	4 047 542	1 908 633	-53%

A Mellékletekben csatolt 4.4. táblázatban látszik, hogy a teljes légiforgalmi irányításból származó árbevételnek Útvonalirányítási üzletágban 3,64 %-a származik belföldi vevőinktől, míg a Terminálirányítási üzletág bevételeinek 20,58 %-a belföldi.

Export értékesítés nettó árbevétele

adatok eFt-ban

Megnevezés	Nyitó 2011.12.31	Záró 2012.12.31	Változás %
Útvonal díj	20 897 229	23 712 575	13%
Közlekedési díj	2 426 799	3 638 885	50%
Egyéb export tevékenység	50 181	48 898	-3%
Közvetített szolgáltatás	8 072	10 767	33%
CRDS Tevékenység	626	137 994	21944%
Export értékesítés nettó árbevétele	23 382 907	27 549 119	18%

Útvonalirányítási üzletágban a bevételek 96,36 %-a külföldi légtérhasználóktól származik, míg a Terminálirányítási üzletág bevételeinek 79,42 %-a külföldi.

Léginavigációs kutatás-fejlesztési és szimulációs központ (CRDS)

A Társaság 2011. év során létrehozta a budapesti léginavigációs kutatás-fejlesztési és szimulációs központot, angol rövidítéssel CRDS (Centre for Research, Development and Simulation), mely Közép-Európa legnagyobb és legmodernebb technológiájával felszerelt centruma. A magyar szakemberek tudására támaszkodó központ erősíti a térség légiforgalmi szolgáltatásainak együttműködését, és segíti az Egységes Európai Égbolt integrációs program megvalósítását, az ún. funkcionális légtérblokkok működését. 2011. évben a központ tevékenysége kezdeti fázisában 626 ezer forint árbevételt generált. 2012-ben a CRDS üzletágban keletkező bevétel 137.994 ezer forint.

2.2.2 Egyéb bevételek

Egyéb bevételek

adatok eFt-ban

Megnevezés	Előző év 2011	Tárgyév 2012	Változás %
Várható kötelezettségekre képzett céltartalék felhasználása	2 051 207	1 595 550	-22%
Költségvetésből kapott támogatás, juttatás	495 203	466 930	-6%
Kohéziós Alapból kapott támogatás	303 193	305 279	1%
Követelések visszaírt értékvesztése	74 528	76 840	3%
Kapott bírság, kötbér, késedelmi kamat, kártérítések	10 078	21 192	110%
Költségek, ráfordítások ellentételezésére kapott egyéb juttatás	7 624	6 791	-11%
Biztosító által visszaigazolt kártérítés összege	478	4 439	829%
Értékesített immateriális javak, tárgyi eszközök bevételei	5 767	1 814	-69%
Egyéb elszámolt tételek	1 356	1 019	-25%
Költségek, ráfordítások ellentételezésére dolgozótól kapott juttatás	599	871	45%
Költségek ellentételezésére kapott támogatás (FAB TEN-T)	101 728	0	-100%
Egyéb bevételek	3 051 761	2 480 725	-19%

Az egyéb bevételek között 2011. évhez képest változást jelentett, hogy a 2011. évi céltartalék feloldás 455.657 ezer forinttal meghaladta a 2012. évi céltartalék feloldást. A 2.1.9. pontban található Céltartalékok részben bemutatottak szerint a következő jogcímenek történt 2011. évben a céltartalékok feloldása:

- Hosszú távú munkavállalói juttatásokra képzett céltartalékok feloldása 2011-ben 1.408.640 ezer forint, míg 2012-ben 373.423 ezer forint volt.
- Egyéb céltartalékok tekintetében a 2011. évi feloldás 642.567 ezer forint volt, míg a 2012. évi céltartalék feloldás összege: 1.222.127 ezer forint.

Egyéb bevételek között kerülnek elszámolásra a „Költségvetésből kapott támogatás, juttatás” soron a 2.1.7 pontban az Aktív időbeli elhatárolások alatt bemutatott „Felmentett repülések” költségeinek a Magyar Állammal szemben elszámolt összegei, melyek: 2011-ben 485.261 ezer forint, 2012-ben pedig 460.219 ezer forint értékben merültek fel.

A Kohéziós Alapból kapott támogatások a korábban beruházásokra kapott támogatásoknak a támogatott eszközök értékcsökkenési leírásával arányos feloldása az egyéb bevételek között. A feloldott értékcsökkenéssel arányos összeg 2011-ben 303.193 ezer forint, 2012-ben 305.279 ezer forint volt.

2.2.3 Anyagjellegű ráfordítások

Az anyagjellegű ráfordítások főbb kategóriáit az alábbi táblázatokban mutatjuk be részletesen:

Anyagjellegű ráfordítások

adatok eFt-ban

Megnevezés	Nyitó 2011.12.31	Záró 2012.12.31	Változás %
Anyagköltség	381 371	281 774	-26%
Igénybe vett szolgáltatások értéke	4 948 439	5 670 077	15%
Egyéb szolgáltatások értéke	1 830 010	2 220 705	21%
Eladott áruk beszerzési értéke	467	16	-97%
Eladott (közvetített) szolgáltatások értéke	18 897	25 950	37%
Anyagjellegű ráfordítások	7 179 184	8 198 522	14%

Az anyagjellegű ráfordítások főbb kategóriáit az alábbi táblázatokban mutatjuk be részletesen:

Anyagköltség

adatok eFt-ban

Megnevezés	Nyitó 2011.12.31	Záró 2012.12.31	Változás %
Villamosenergia díja	219 401	269 073	23%
Egyéb anyagok	15 663	35 771	128%
Üzemanyag költség	27 776	32 457	17%
Számítástechnikai anyagok	7 669	29 433	284%
Nyomtatvány irodaszer	21 291	23 157	9%
Gázfogyasztás anyagköltsége	205	13 678	6572%
Fűtőanyagok költsége (szén, gázolaj, pb gáz)	12 851	11 488	-11%
Légiforgalmi irányítási gép-berendezés karbantartási anyagköltség	2 090	11 068	430%
Vízdíjak	5 821	6 665	14%
Egyéb gép-berendezés karbantartási anyagköltség	6 427	2 426	-62%
Tisztítószer	910	1 705	87%
Munkaruha,formaruha, védőruha	374	1 582	323%
Gyógyszer, vegyszer	1 700	1 344	-21%
Épület karbantartási anyagköltség	408	234	-43%
Berendezés, felszerelés,szerszámfelhasználás	213	71	-67%
Elektronikus adathordozón vásárolt dokumentumok	6 141	-13 050	-313%
Szakkönyv, folyóirat	12 084	-20 080	-266%
Távfűtés díja	40 347	-125 248	-410%
Anyagköltség	381 371	281 774	-26%

A Társaság anyagköltségei összességében 26%-kal csökkentek, melynek összességében az az oka, hogy a korábbi években anyagköltségként elszámolt távfűtési díj, illetve szakkönyv, folyóirat költségek átvezetésre kerültek az igénybe vett szolgáltatások közé, tehát ott azonos mértékű növekedés jelenik meg a tárgyévben. Egyebekben az energia díjak, a karbantartási anyagköltségek, illetve az egyéb anyagköltségek mind növekedtek.

Igénybe vett szolgáltatások

adatok eFt-ban

Megnevezés	Nyitó 2011.12.31	Záró 2012.12.31	Változás %
Ingatlanok vagyongazdálkodási díjai	2 519 562	2 329 617	-8%
Nem OKJ-be tartozó képzés költségei	213 876	506 933	137%
Szakértői, pályázati díj, üzletviteli tanácsadás	169 120	397 634	135%
Meteorológiai szolgáltatás költségei	366 062	374 587	2%
Javítás, karbantartás	261 312	304 714	17%
Munka- Tűz és Vagyonvédelmi, valamint őrző-védő szolgáltatás	257 233	289 222	12%
Szoftver éves rendszeres és alkalmi frissítés, karbantartás, követés	189 599	252 360	33%
Külföldi utazás kiküldetés	186 013	185 597	0%
Ingatlanok, bérleti díjai, kölcsönzési díjai	149 594	170 178	14%
Távfűtés díja	0	159 423	-
On-line szolgáltatás, adatátvitel	156 669	145 024	-7%
Számítógép karbantartás költsége	118 156	116 790	-1%
Ügyviteli szolgáltatás, tanácsadás díjai, gazdasági jutalékok	51 137	79 776	56%
Szennyvíz-, hulladékkezelés, szennyeződésmegsemmisítés	49 873	56 567	13%
Hirdetés, reklám, marketing költségek	53 834	53 017	-2%
Hírlap-, folyóirat-, elektronikus adathordozón vásárolt dokumentum előfizetés	0	46 964	-
Nem tárgyi eszközt érintő kölcsönzési díjak	22 883	39 055	71%
Külföldi szakmai és nyelvi képzés, továbbképzés költségei	39 942	26 872	-33%
Tárgyi eszközök bérleti díjai, kölcsönzési díjai	19 609	25 490	30%
Egyéb igénybe vett szolgáltatások	3 981	22 462	464%
Vezetékes telefonköltség	24 188	20 782	-14%
Különbféle ki nem emelt egyéb igénybe vett nem anyagjellegű szolgáltatások	16 978	18 921	11%
Mobiltelefon költség	17 080	14 342	-16%
Ügyvéd, közjegyző, jogi szolgáltatás díja, perköltség	10 926	12 810	17%
Könyvvizsgálat díja	8 100	6 106	-25%
Postaköltség, futár szolgáltatás	7 743	4 924	-36%
Parkolási díjak	4 346	3 837	-12%
Teherszállítás-rakodás, fuvarozás, raktározás költségei	4 170	3 416	-18%
ISO audit, tanácsadás	1 470	1 936	32%
Belföldi utazás kiküldetés	2 483	721	-71%
Kutatás és kísérleti fejlesztés költségei	22 500	0	-100%
Igénybe vett szolgáltatások	4 948 439	5 670 077	15%

Az igénybe vett szolgáltatások értéke összességében 15%-kal növekedett, amely azonban több tényezőtől áll össze. Az MNV Zrt-nek fizetendő vagyongazdálkodási díj számítási módja miatt 8 %-ot, 189.945 ezer forintot csökkent 2011-hez képest. A vagyongazdálkodási szerződés alapján fizetendő díj meghatározása a Társaság jóváhagyott üzleti tervében, a magyar légtér igénybevételeért fizetendő díjakról szóló 116/2005. (II.27.) GKM rendelet 2. §-ban meghatározott légtérhasználati díjakból tervezett bevétel 8,5 %-a, mely módosul a megelőző évben ténylegesen realizált és a tervezett légtérhasználati díjakból származó bevétel különbségével. Tehát a légiforgalmi irányítási árbevétel 2010-ről 2011-re történő csökkenése vontta maga után a 2011. évi vagyongazdálkodási díj növekedését.

Lényeges növekedést mutatnak még a „Képzési költségek”, melyek a 2011. évi 213.876 ezer forintról 2012. évben 506.933 ezer forintra nőttek. 2011-ben ugyanis a légiforgalmi irányítók képzésének struktúrája megváltozott. 2011. májusában megalapításra került az Entry Point Central Korlátolt Felelősségű Társaság svéd-magyar vegyesvállalat (bemutatva a 2.1.2 Befektetett pénzügyi eszközök között), mely a légiforgalmi irányítók alapképzésével foglalkozik. A képzés tematikája, módszertana megfelel a legkorszerűbb oktatási gyakorlatnak, a nemzetközi légügyi szabályoknak, az ICAO és az Eurocontrol sztenderdjeinek. Az oktatás nyelve angol, így az Entry Point Central Kft. szolgáltatásai a jövőben elérhetőek lesznek minden olyan partner részére, akik az európai harmonizált légiforgalmi irányító képzést szeretnék munkatársaik részére biztosítani. Az oktatás tananyagát és szakmai irányítását az Entry Point North AB biztosítja. A Társaság 2011. szeptemberében indult légiforgalmi irányítói alapképzése már az EPC Kft. keretein belül folyt, így az első tanév első négy havi képzési költsége az EPC Kft.-n keresztül merült fel 2011. szeptember-decemberben. 2012-ben ezzel szemben teljes tanév oktatási költsége szerepel a Képzési költségekben, ezen felül a 2012. szeptemberben beindult 2. évfolyam képzésének első négyhavi díja.

Igénybe vett szolgáltatások értékének növekedését eredményezte még a távfűtési, illetve a szakkönyv, folyóirat előfizetések értékeinek átvezetése az anyagköltségek közül.

Növekedést mutatnak a szakértői díjak, üzletviteli tanácsadások elszámolt értéke. Ebben az összegben találhatóak a FAB CE projekt támogatását segítő szakértői díjak, valamint az üzletviteli folyamatok modernizálását célzó BPR projekt szakértői támogatásának költségei is.

Egyéb szolgáltatások

adatok eFt-ban

Megnevezés	Nyitó 2011.12.31	Záró 2012.12.31	Változás %
Eurocontrol hozzájárulás	972 317	1 363 593	40%
Nemzeti Felügyeleti hatósági díj	505 312	509 200	1%
Felelősségbiztosítások	318 011	377 962	19%
Vagyonbiztosítások	18 839	19 112	1%
Egyéb nemzetközi tagdíjak	6 778	7 393	9%
Bankköltség, kezelési költség, jutalék	5 257	6 966	33%
Kamarai, egyéb szakmai szervezeteknek, jogi személyeknek fizetett díj	1 344	1 988	48%
Illetékek	765	1 470	92%
Igazgatási-szolgáltatási, közbeszerzési díjak	1 056	1 196	13%
Bankgarancia költsége, egyéb banki szolgáltatás számlázott díjai	0	409	-
Egyéb hatósági díjak	331	283	-15%
CEATS tagdíj	0	-68 867	-
Egyéb szolgáltatások	1 830 010	2 220 705	21%

Az Egyéb szolgáltatások 21%-os növekedését főként az Eurocontrol tagdíj 391.276 ezer forint értékű növekedése okozta. Az Eurocontrol tagdíj az Eurocontrol nemzetközi szervezet költségeinek tagországok közötti, megosztási kulcs alapján számított felosztását jelenti. A megosztási kulcs részben GDP, másrészt költségalap arányos, továbbá a fizetendő tagdíj mértékét jelentősen befolyásolja az Eurocontrol részére térítendő költségek alakulása. A 2012. évi jelentős növekedést az okozza, hogy a megosztási kulcs alapjául szolgáló 2010. évi

magyar költségalap jelentősen növekedett, miközben az Eurocontrol összesített költségalapja csökkent.

A CEATS tagdíj negatív összegének megjelenése a költségeink között abból adódik, hogy a 2010-ig túlfizetett CEATS tagdíjat az elszámolás alapján 2012-ben kapta vissza a Társaság. 2010-ben megszűnt a CEATS Együttműködés (Central European Air Traffic Services), mely 2010 végéig a közép-európai léginavigációs szolgáltatók együttműködésére szolgáló szervezet volt. Azonban az Egységes Európai Égbolt („Single European Sky”) szabályozás keretein belüli általános elvárásokkal összhangban a növekvő európai légiforgalom hatékonyabb kezelésére az együttműködés átalakult (2010-ben megszűnt a CEATS), és helyette e térségben is ún. Funkcionális Légtér Blokkok (FAB-ok) kialakítását tűzték ki célul az Eurocontrol tagországok.

A „FAB CE” (Functional Airspace Block – Central Europe, azaz Közép-Európai Funkcionális Légtér Blokk) létrehozására a tagországok közötti megállapodás, azaz a „FAB-CE Agreement” 2011. május 5-én lett aláírva. FAB-CE tagországok: Ausztria, Bosznia-Hercegovina, Csehország, Horvátország, Magyarország, Szlovákia és Szlovénia. A FAB-CE együttműködés létrehozása az EU által támogatott projekt, külön tagdíj nem kerül megfizetésre. A FAB-on belüli együttműködésre létrehozott FAB CE projekt támogatásának költségei az igénybe vett szolgáltatások szakértői díjai között jelennek meg.

Beszerzéseinkből az importbeszerzések értékét (termék- és szolgáltatás-beszerzések) földrajzi megbontásban a **4.5. számú mellékletben** mutatjuk be részletesen.

2.2.4 Személyi jellegű ráfordítások

Személyi jellegű ráfordítások

adatok eFt-ban

Megnevezés	Nyitó 2011.12.31	Záró 2012.12.31	Változás %
Bérköltség	10 494 550	10 546 423	0%
Személyi jellegű egyéb költségek	1 164 892	795 225	-32%
Bérráulékok	3 987 492	3 844 980	-4%
Személyi jellegű ráfordítások	15 646 934	15 186 628	-3%

A személyi jellegű ráfordítások 3%-os csökkenésének okai összetettek:

A teljes bértömeg 2011-hez képest nem változott. Azonban, ez ellentétes irányú hatások eredményeként jött létre:

- A 2011. évi béremelések hatása: a légiirányítók bére 2011. július 1-től változott 22%-os emeléssel. Ennek áthúzódó hatása érezhető 2012-ben, éves szinten 340 millió forint bértömeg növekedést okozva.
- A 2012. évi bérmegállapodások végrehajtása 394 millió forint többlet kifizetést jelentett alpbér, műszakpótlék átalány és TÉR juttatás vonatkozásában.
- Azonban, 2011. végén a nyugdíjszabályozás változásának hatására nyugdíjba vonuló 44 munkavállaló bérének kiesése 550 millió forinttal csökkentette a 2012. évi bértömeget.

A személyi jellegű egyéb költségek 370 millió forinttal csökkentek, melynek főbb okai:

- a 2011 évi 44 fő nyugdíjbavonuló munkavállaló részére kifizetett munkavállalói juttatások értéke (221 millió forint), amely 2012-ben nem jelentkezett.
- Végkielégítések értéke 2011-ben 41 millió forinttal meghaladta a 2012-es értéket.
- A rekreációs pótlék 2011-ben 53 millió forint értékben itt jelent meg, míg 2012-től bérként történik a kifizetése.

A Társaság 2011. évi zárólétszáma 680 fő, míg 2012. évi záró létszáma 704 fő volt. Az átlagos statisztikai létszám 679 fő. A személyi jellegű ráfordításokhoz kapcsolódóan a **Munkavállalók átlagos statisztikai létszáma, bérköltsége és egyéb személyi jellegű kifizetései a 3.3. pontban** kerülnek bemutatásra.

2.2.5 Egyéb ráfordítások

Egyéb ráfordítások

adatok eFt-ban

Megnevezés	Nyitó 2011.12.31	Záró 2012.12.31	Változás %
Céltartalék képzése	2 199 685	1 342 097	-39%
Különléle egyéb ráfordítások	83 849	1 338 144	1496%
Költségvetéssel és önkormányzattal elszámolt adók, illetékek (iparűzési adó, innovációs járulék)	697 584	690 363	-1%
Értékvesztés, terven felüli értékcsökkenési leírás	395 811	198 547	-50%
Adóalapot növelő tételek	218 129	1 583	-99%
Bírságok, kötbérek, fekbérek, késedelmi kamatok, kártérítések	13 248	1 071	-92%
Egyéb ráfordítások	3 608 306	3 571 805	-1%

Bár az egyéb ráfordítások összértéke mindössze 1%-os csökkenést mutat, annak tételei jelentősen változtak.

A céltartalékképzés mértéke 39%-os csökkenést mutatott. Hosszú távú munkavállalói juttatásokra céltartalék (új állományra, valamint az aktuáriusi számítási modell változásai miatt képzett céltartalék): 2011-ben 1.003.792 ezer forint, míg 2012-ben 835.607 ezer forint. Egyéb céltartalékok tekintetében a 2012. évi képzés 506.490 ezer forint.

2011-ben az egyéb céltartalékok között került megképzésre azon kiadások fedezete, amelyek a polgári légi repülés kutató-mentő szolgálatának költségeit fedezte. Ezt a céltartalékot 2012-ben a Honvédelmi Minisztériummal megkötött megállapodások folytán feloldottuk, viszont a Magyar Honvédség kutatás-mentési költségei megjelennek a különféle egyéb ráfordítások között: 2011. évi kutatás-mentés 450.104 ezer forint, 2012. évi összeg 391.400 ezer forinttal jelenik meg a 2012. évi ráfordítások között.

Szintén a különféle egyéb ráfordítások között jelenik meg a 2006 vége óta a közlekedésért felelős minisztérium könyveiben fennálló követelések értékvesztésének és leírásának a

nemzeti költségalapon keresztül történő megtérítése miatt a minisztérium részére járó 447.564 ezer forint.

2.2.6 Pénzügyi műveletek eredménye

Pénzügyi műveletek eredménye

adatok eFt-ban

Megnevezés	Nyitó 2011.12.31	Záró 2012.12.31	Változás %
Egyéb kapott (járó) kamatok és kamatjellegű bevételek	804 031	717 988	-11%
Pénzügyi műveletek egyéb bevételei	984 434	949 251	-4%
Pénzügyi műveletek bevételei	1 788 465	1 667 239	-7%
Fizetendő kamatok és kamatjellegű ráfordítások	1	0	-100%
Pénzügyi műveletek egyéb ráfordításai	329 358	224 719	-32%
Pénzügyi műveletek ráfordításai	329 359	224 719	-32%
Pénzügyi műveletek eredménye	1 459 106	1 442 520	-1%

A Társaság 2012-ben elért pénzügyi eredménye mindössze 1%-os csökkenést mutat a 2011.évi pénzügyi eredményhez képest.

A kapott kamatok mértéke 11%-kal csökkent, amelynek oka elsősorban a csökkenő átlagos lekötött pénzállomány volt (átlagos lekötött betéti állomány 11. 425 millió forint 2011-ben, míg 9.482 millió forint volt 2012-ben). Az átlagos lekötött állomány 96% körül mozgott mindkét évben.

A pénzügyi műveletek egyéb bevételei és ráfordításai az eszközök és forrásokon keletkezett realizált és nem realizált árfolyam differenciákat tartalmazzák. Míg 2011-ben a Társaság árfolyamnyeresége főként azonnali devizakonverziókon, illetve a követelések befolyásakor keletkezett realizált árfolyamnyereségekből keletkezett, addig a 2012. évben a deviza-árfolyam kockázat kezelése céljából alkalmazott, a légitársaságtól származó Eurós árbevételek forintértékének biztosítására megkötött cashflow fedezeti ügyletek eredményeként került elszámolásra. A deviza-árfolyamkockázatok kezelését szükségessé tette, hogy a Társaság Átrepülő Üzletágában 2012. január 1-től érvénybe lépett elszámolási rendszer, a „teljesítményrendszer” keretein belül a Társaságra hárult - egyéb kockázatok mellett – az árfolyamkockázatok viselése is, míg ez a korábbi elszámolási rendszer keretein belül megtérítésre került.

Határidős ügyletek – Tárgyévben elszámolt eredménye

adatok ezer forintban

Megnevezés	Ügylet érték EUR	Kötési átlagár- folyam	Ügylet érték (eFt)	Lejárat ideje	Eredmény- hatás Nyereség (+)	Eredmény- -hatás Veszteség (-)	Cash- flowra gyakorolt hatás
2011. novemberi árbevétel fedezése	5 326 000	311,91	1 661 233	2012.01.31	57 207	0	57 207
2011. decemberi árbevétel fedezése	4 622 000	312,90	1 446 224	2012.02.29	114 007	0	114 007
2012. januári árbevétel fedezése	5 588 323	306,71	1 713 994	2012.03.30	87 474	0	87 474
2012. februári árbevétel fedezése	5 144 615	310,48	1 597 321	2012.04.27	86 702	0	86 702
2012. márciusi árbevétel fedezése	6 768 486	294,78	1 995 206	2012.05.31	1 072	-13 356	-12 284
2012. áprilisi árbevétel fedezése	7 339 509	294,82	2 163 836	2012.06.29	41 490	-3 685	37 805
2012. májusi árbevétel fedezése	7 883 543	299,63	2 362 160	2012.07.31	94 221	0	94 221
2012. júniusi árbevétel fedezése	8 799 199	296,90	2 612 513	2012.08.30	179 467	0	179 467
2012. júliusi árbevétel fedezése	9 556 687	297,70	2 845 062	2012.09.27	131 454	0	131 454
2012. augusztusi árbevétel fedezése	9 825 002	290,73	2 856 418	2012.10.31	97 516	0	97 516
2012. szeptemberi árbevétel fedezése	9 679 519	283,24	2 741 628	2012.11.28	15 844	-3 017	12 827
2012. októberi árbevétel fedezése	6 097 415	288,66	1 760 093	2012.12.28	10 084	-473	9 611
Cashflow fedezeti célú származékos ügyletek	86 630 297	297,31	25 755 688	-	916 538	-20 531	896 007
2011. decemberi árbevétel fedezése	1 387 000	312,90	433 992	2012.02.29	34 212	0	34 212
2011. decemberi árbevétel ellenügylet	-738 254	293,78	-216 884	2012.02.29	0	0	0
2012. januári árbevétel fedezése	734 868	311,92	229 217	2012.03.30	15 329	0	15 329
2012. januári árbevétel ellenügylet	-647 051	295,07	-190 925	2012.03.30	0	0	0
2012. februári árbevétel fedezése	133 060	322,96	42 973	2012.04.27	3 903	0	3 903
2012. februári árbevétel ellenügylet	-101 365	317,15	-32 148	2012.04.27	0	0	0
Nem fedezeti célú származékos ügyletek	768 258	346,53	266 225	-	53 444	0	53 444
Származékos ügyletek összesen	87 398 555	297,74	26 021 913	-	969 982	-20 531	949 451

A 2012. évben lezárult fedezeti ügyleteken 949.451 ezer forint árfolyamnyereség keletkezett a kedvezően alakult árfolyamoknak és az ügyleteken határidős swap pontok alapján realizált kamatnak köszönhetően.

Amennyiben a várható bevételek fedezésére megkötött fedezeti ügyletek értéke a tényleges forgalom alakulása miatt túlfedezettségi állapotot mutat, a Társaság ellenügyletek kötésével gondoskodik a túlfedeztség elkerüléséről. Azonban, a pozíciók zárására megkötött ellenügyletek már számviteli értelemben nem minősülnek „fedezeti célú” ügyletnek, így elszámolásuk külön történik.

A 2012.02.03-án bekövetkezett sajnálatos Malév-leállás miatt a Társaság az összes Malévval kapcsolatos nyitott fedezeti pozícióját lezárta, így elkerülte a bevétel kiesésből származó túlfedezettséget, és bevételeinek tekintetében a Malév részarányával a továbbiakban nem számolt. Az árbevétel kiesés mértékében megkötött ügyletek fedezeti kapcsolata megszűnt, így átminősítésre kerültek nem fedezeti célú származékos ügyletté, illetve az ezek ellentételezésére megkötött ellenügyletek szintén ezen elszámolás alá esnek.

Fedezeti ügyletek hatékonysága

adatok eFt-ban

Megnevezés	Ügylet érték EUR	Ügylet érték (eFt)	Fedezeti ügyleteken realizált eredmény	Vevőkövetelésen ellentételezett veszteség	Üzleti év nettó eredménye
2011. évi árbevétel fedezése	9 948 000	3 107 457	171 214	-154 337	16 877
2012. évi árbevétel fedezése	76 682 297	22 648 231	724 793	-126 018	598 775
Cashflow fedezeti célú származékos ügyletek	86 630 297	25 755 688	896 007	-280 355	615 652
2011. évi nem fedezeti célú származékos ügyletek	648 746	217 108	34 212	0	34 212
2012. évi nem fedezeti célú származékos ügyletek	119 512	49 117	19 232	0	19 232
Nem fedezeti célú származékos ügyletek	768 258	266 225	53 444	0	53 444
Származékos ügyletek összesen	87 398 555	26 021 913	949 451	-280 355	669 096

Az ügyleteken realizált árfolyamnyereség, illetve veszteség a fedezett tételt jelentő vevőköveteléseken realizált árfolyamveszteség, illetve nyereség ellentételezéseként egymással szemben elszámolásra került. Amennyiben a HungaroControl nem kötött volna határidős fedezeti ügyleteket árbevétele fedezésére, 280.355 ezer forint árfolyamveszteséget szenvedett volna el, míg a megkötött ügyletek végett a 2012. év nettó realizált árfolyam eredménye 669.096 ezer forint.

2.2.7 Rendkívüli bevételek

Rendkívüli bevételek

adatok eFt-ban

Megnevezés	Nyitó 2011.12.31	Záró 2012.12.31	Változás %
Véglegesen fejlesztési célra kapott támogatás	0	0	-
Véglegesen átvett (kapott) pénzeszközök	1 196	0	-100%
Ajándékként, hagyatékként kapott, fellelt eszközök piaci értéke	98	81	-17%
Rendkívüli bevételek	1 294	81	-94%

2.2.8 Rendkívüli ráfordítások

Rendkívüli ráfordítások

adatok eFt-ban

Megnevezés	Előző év 2011	Tárgyév 2012	Változás %
Véglegesen nem fejlesztési célra átadott pénzeszközök	101 706	221 695	118%
Térítés nélkül nyújtott szolgáltatások bekerülési értéke	105	1 091	939%
Térítés nélkül átadott eszközök nyilvántartás szerinti értéke	0	130	-
Tartozásátvállalás szerződés szerinti összege	0	0	-
Fejlesztési célra kapott támogatás visszafizetett összege	0	0	-
Rendkívüli ráfordítások	101 811	222 916	119%

A véglegesen nem fejlesztési célra átadott pénzeszközök között rendkívüli ráfordításként azon támogatások kerülnek elszámolásra, amelyeket elszámolási kötelezettség nélkül, tehát nem a költségek-ráfordítások ellentételezésére nyújt a HungaroControl Zrt. Ezeket a támogatásokat a Társaság Társadalmi Felelősségvállalás Programjának keretében nyújtja.

Továbbá, itt kerül elszámolásra a 2006. évi – költségvetési időszakhoz kapcsolódó - alulfinanszírozási egyenleg 1/5 részének feloldása is 56 millió forint értékben, mivel az még nem a Társaság könyveiben szereplő finanszírozási egyenleg volt, azonban a magyar költségalapban a tárgyévben került feloldásra.

2.2.9 Társasági Adó

A 2012. évi társasági adó megállapítása:

adatok ezer Ft-ban

Adózás előtti eredmény:	3 463 615	Átlagkulcs
Társasági adóalapot növelő tételek	4 930 005	
Társasági adóalapot csökkentő tételek	7 619 889	
2012. adóév egészére megállapított adóalap	773 731	
Adófizetési kötelezettség:	102 009	13,18%

A **Társasági adóalap módosító tételei** a mellékletek között a **4.7. táblázatban** kerülnek bemutatásra.

Társaságunk esetében speciálisan kezelt tétel az Eurocontrol speciális elszámolási egyenleg (bevételi többlet-hiány) elszámolása a társasági adó megállapítása során:

A tárgyévben keletkezett elszámolási egyenlegeket, illetve a korábban elhatárolt és a tárgyévben feloldott elszámolási egyenlegeket összevontan kezeljük társasági adóalap módosító tételként.

- Amennyiben az összevont egyenleg bevételi többletet mutat, a társasági adóalap levezetésében adóalap csökkentő tényezőként számoljuk el.
- Amennyiben az összevont egyenleg bevételi hiányt mutat, a társasági adóalap levezetésében adóalap növelő tényezőként számoljuk el.
- Így a Társaság tárgyévben ténylegesen kiszámlázott bevételei kerülnek a társasági adóalap meghatározásába.

2.3 VAGYONI, PÉNZÜGYI ÉS JÖVEDELMI HELYZET ÉRTÉKELÉSE

Társasági vagyonstruktúra változásának bemutatása

adatok eFt-ban

Megnevezés	Előző év 2011	Tárgyév 2012	Megoszlás % 2011	Megoszlás % 2012	Változás %
Befektetett eszközök	18 202 900	21 487 750	41,77%	48,68%	18%
Forgóeszközök	19 091 961	16 833 490	43,80%	38,13%	-12%
Aktív időbeli elhatárolások	6 291 181	5 824 180	14,43%	13,19%	-7%
Eszközök összesen	43 586 042	44 145 420	100%	100%	1%

A Társaság vagyoni helyzete stabil, vagyona a két időszak között kismértékben növekedett, a befektetett eszközök között aktivált beruházások eredményeként.

Források szerkezetének bemutatása

adatok eFt-ban

Megnevezés	Előző év 2011	Tárgyév 2012	Megoszlás % 2011	Megoszlás % 2012	Változás %
Saját tőke	22 157 143	23 999 971	50,83%	54,36%	8%
Céltartalékok	5 668 536	5 415 083	13,01%	12,27%	-4%
Kötelezettségek	11 755 314	10 541 629	26,97%	23,88%	-10%
Passzív időbeli elhatárolások	4 005 049	4 188 737	9,19%	9,49%	5%
Források összesen	43 586 042	44 145 420	100%	100%	1%

A Társaság saját tőkéje a 2012. évi mérleg szerinti eredmény bekerülésével 1,8 milliárd forinttal növekedett, így a források között 54,36%-ra nőtt a saját tőke aránya. A céltartalékok 4%-os csökkenése mellett csökkent a kötelezettségek értéke is 10%-kal. A forrásokon belül a passzív időbeli elhatárolások 5%-kal nőtt, s így a forrásszerkezeten belül 9,49%-os arányt képviselnek.

Vagyoni helyzet mutatói	Számítása	2011.12.31	2012.12.31
Likviditás			
Likviditási ráta	(Forgóeszközök / Rövid lejáratú kötelezettségek)	265,43%	281,53%
Likviditási gyors ráta	((Forgóeszközök - Készletek) / Rövid. Lej. Köt.)	263,68%	278,91%
Tőkeszerkezet			
Tőkeellátottság	(Saját tőke / Eszközök összesen)	50,84%	54,36%
Eladósodottság	(Kötelezettségek / Eszközök összesen)	26,97%	23,88%
Jövedelmezőség			
Saját tőke arányos adózott eredmény	(Adózott eredmény / Saját tőke)	4,82%	14,01%
Árbevétel arányos adózott eredmény	(Adózott eredmény / Értékesítés nettó árbevétele)	3,89%	11,41%
Eszközarányos adózott eredmény	(Adózott eredmény / Eszközök összesen)	2,45%	7,61%

A Társaság likviditása jó, forgóeszközei több, mint 280%-ban fedezik rövid lejáratú kötelezettségeit. Tőkeszerkezete megfelelő, az eszközök több, mint felét a saját tőke fedezi. A Társaság 2012. évi jövedelmezősége a 2011. évhez viszonyítva javult.

III. TÁJÉKOZTATÓ RÉSZ

3.1 MÉRLEGEN KÍVÜLI TÉTELEK

3.1.1 Mérlegfordulónapon nyitott határidős ügyletek – Valós értékelés hatásainak bemutatása

A költségalap-elszámolási rendszer vonatkozásában a „teljes költségmegtérítési rendszer” 2011. december 31-i dátummal történő megszűnése, és a 2012. január 1-től életbelépő „teljesítményrendszer” életbelépése miatt a HungaroControl Zrt.-re hárult - egyéb kockázatok mellett – az árfolyamkockázatok viselése. A Társaság ennek kivédésére, a devizás árfolyamkockázatainak csökkentésére 2011. december 1-től a 2012. évben jelentkező Eurocontrolltól várt eurós bevételek fedezésére cash-flow fedezeti ügyleteket köt. A módszer célja a forgalom becslés alapján meghatározott várható havi árbevételekből származó eurós cash-flow forintértékének biztosítása az Eurocontrol által alkalmazott ún. havi árfolyamkiigazító mechanizmus alapján számított havi átlagos EUR/HUF árfolyamon.

Minden megkötött ügylet leszállítós, cash-flow fedezeti célú, tőzsdén kívül kötött ügylet, jellemzően 3-4 hónapos futamidővel.

Abban az esetben, ha megszűnik a fedezeti hatékonyság, kereskedési célú nem fedezeti ügyletté minősíti át a Társaság a könyvekben.

A Társaság a származékos ügyleteit a Szt. 59/A-59/F. § alapján a „Valós értéken történő értékelés” szabályai szerint értékeli. A lejáratig, minden hónap végén elvégzi a tranzakciók értékelését az ügyletkötő bankok által ügyletenként közölt Mark-to-Market (MtM) értéken értékelve.

2012. december 31-én az alábbi nyitott ügyleteket tartja nyilván a Társaság:

Fordulónapon nyitott származékos ügyletek

adatok eFt-ban

Megnevezés	Ügylet érték EUR	Kötési átlagárfolyam	Ügylet érték (eFt)	Lejárat ideje	Várható eredményhatás (*) Nyereség (+)/ Veszteség (-)	Üzleti évben elszámolt eredményhatás	Cash-flowra gyakorolt hatás
2012. októberi árbevétel fedezése	2 675 056	288,15	770 827	2013.01.11	-9 530	0	0
2012. novemberi árbevétel fedezése	6 842 490	285,84	1 955 864	2013.01.31	-44 480	0	0
2012. decemberi árbevétel fedezése	6 521 143	285,96	1 864 815	2013.02.28	-47 027	0	0
2013. januári árbevétel fedezése	6 402 098	288,49	1 846 962	2013.03.28	-34 134	0	0
Cashflow fedezeti célú származékos ügyletek	22 440 787	286,91	6 438 468	-	-135 171	0	0
Nem fedezeti célú származékos ügyletek	0	0	0	-	0	0	0
Származékos ügyletek összesen	22 440 787	286,91	6 438 468	-	-135 171	0	0

(*) Az oszlop a 2012.12.31-ei valós érték értékelési különbözeteinek változását tartalmazza. A származékos ügyletek értékelését külső fél (ügyletkötő bank) végzi.

A Társaság pénzügyi instrumentumai közül csak a határidős fedezeti ügyletek kerülnek valós értéken bemutatásra:

Valós értéken értékelt pénzügyi instrumentumok

adatok eFt-ban

Megnevezés	Bekerülési érték	Értékelési különbözet	Valós érték (*) 2012.12.31
2012. októberi árbevétel fedezés	770 827	-9 530	761 297
2012. novemberi árbevétel fedezése	1 955 864	-44 480	1 911 384
2012. decemberi árbevétel fedezése	1 864 815	-47 027	1 817 788
2013. januári árbevétel fedezése	1 846 962	-34 134	1 812 828
Cash-flow fedezeti célú származékos ügyletek	6 438 468	-135 171	6 303 297
Nem fedezeti célú származékos ügyletek	0	0	0
Származékos ügyletek összesen	6 438 468	-135 171	6 303 297
Származékos ügyletek negatív értékelési különbözete	6 438 468	-135 171	6 303 297

(*) A származékos ügyletek értékelését külső fél (ügyletkötő bank) végzi.

2012.12.31-én az ügyletek valós értéke 6.303.297 ezer forint, a 135.171 ezer forint negatív értékelési különbözet a valós értékelés értékelési tartalékával szemben került kimutatásra. A fedezeti ügyletek által fedezett alapügyleteken, a már mérlegen lévő októberi, novemberi, decemberi vevőkövetelések átértékelésén, illetve befolyásán 90.367 ezer forint nem realizált, illetve 32.456 ezer forint realizált árfolyamnyereség került elszámolásra 2012.12.31-gyel.

Valós értéken értékelt eszközök és források értékelési különbözetének állományváltozása

adatok eFt-ban

Megnevezés	Valós érték értékelési különbözet	Saját tőke - értékelési tartalék	Eredménykimutatás
Egyenleg 2012.01.01-én	-116 393	-116 393	0
Tárgyévi változás összesen	-18 778	-18 778	0
Záró állomány 2012.12.31-én	-135 171	-135 171	0

A 2012.12.31-es mérlegfordulónapi vizsgálat alapján minden ügylet hatékonynak bizonyult, nem volt szükség kereskedési célú határidős ügyletté való átminősítésre. Az ügyletek valós értékelését az ügyletkötő bank által szolgáltatott valós értékek alapján végezte el a társaság, amely összességében 135.171 ezer forint negatív valós értéket mutat év végével.

3.1.2 Pénzügyi szempontból jelentős, mérlegben nem szereplő megállapodások bemutatása

A HungaroControl Zrt. a BNP Paribas Banknál 2012. december 31-én a HungaroControl Zrt. a következő adott bankgaranciákkal rendelkezett:

Adott Bankgaranciák

Kedvezményezett	Garancia lejárata	Garancia összege	Garancia típusa
Budapest Airport Zrt.	2011.09.14-2014.08.17	55 080,00 €	bérleti díj fizetési garancia
Népliget Béta Kft.	2012.02.15-2014.06.30	12 000 000,00 Ft	bérleti díj fizetési garancia

3.2 VEZETŐ TISZTSÉGVISELŐK, IGAZGATÓSÁG ÉS FELÜGYELŐ BIZOTTSÁG TAGJAINAK JÁRANDÓSÁGA, ELŐLEGEI, KÖLCSÖNEI

FB tagok, vezető tisztségviselők juttatásai

adatok eFt-ban

Megnevezés	Járandóság	Folyósított előlegek	Nyújtott kölcsönök
	2012-ben	2012.12.31	2012.12.31
Felügyelő bizottság tagjainak juttatásai összesen	8 616 000	0	0
Vezérigazgató juttatásai 2012. során	21 921 337	0	0
Összesen	30 537 337	0	0

3.3 MUNKAVÁLLALÓK ÁTLAGOS STATISZTIKAI LÉTSZÁMA, BÉRKÖLTSÉGE ÉS SZEMÉLYI JELLEGŰ EGYÉB KIFIZETÉSEI

Munkavállalók átlagos statisztikai létszáma, bérköltsége és egyéb személyi jellegű kifizetése

adatok eFt-ban

Megnevezés		Átlagos statisztikai létszám (fő)	Béreköltség	Személyi jellegű egyéb kifizetés
Főállásban, teljes munkaidőben	fizikai foglalkozásúak	67,01	544 788	36 700
alkalmazásban álló	szellemi foglalkozásúak	610,04	9 573 373	733 830
Főállásban nem teljes munkaidőben	fizikai foglalkozásúak	0	-	-
alkalmazásban álló	szellemi foglalkozásúak	12,96	202 729	15 242
Alkalmazásban álló nyugdíjas	teljes munkaidős fizikai foglalkozásúak	0	-	-
	szellemi foglalkozásúak	8,17	106 891	6 271
	nem teljes munkaidős fizikai foglalkozásúak	0	-	-
	szellemi foglalkozásúak	0	-	-
További munkaviszonyban állók		0,00	-	-
Egyéb állományba nem tartozó munkavállalók		0	118 642	3 182
Foglalkoztatottak összesen		679,08	10 546 423	795 225

3.4 KAPOTT TÁMOGATÁSOK

A HungaroControl Zrt. 2010 és 2011 során a következő Európai Uniós támogatásokban részesült:

	Pályázat neve	Konzorciumi támogatás	HungaroControl Zrt. megítélt támogatása	Kifizetett támogatás	Elszámolás megtörtént?
1	TEN-T EERP új ATM központ építése	-	5 964 000 EUR	2 982 000 EUR	nem
2	TEN-T ATM/FAB	1 447 390 EUR	388 545 EUR	251 664 EUR	nem
	Összesen:	1 447 390 EUR	6 352 545 EUR	3 233 663EUR	

1. ANS III. program

A HungaroControl Zrt.-nek 2009 decemberében az Európai Bizottság, a TEN-T EERP új ATM központra beadott pályázata alapján, a maximálisan adható 20%-ot, azaz 5.964.000 EUR támogatást ítél meg. Ez a projekt, a transeurópai közlekedési hálózatok (TEN-T) területén megvalósítandó "HungaroControl Zrt. új légitforgalmi szolgáltatási központjának kialakítása az üzemeltetési biztonság és kapacitás növelése érdekében" – 2009-HU-40043-E közös érdekű projektje összhangban van a 680/2007/EK európai parlamenti és tanácsi rendelettel, valamint az európai gazdaságélénkítési tervben foglaltakkal.

A főbb tevékenységek száma: 5, a mérföldkövek száma: 12.

Támogatás 50%-a 2.982.000 euró előfinanszírozásként 2010. február 1-én számlánkra beérkezett.

Tevékenységenkénti támogatás

adatok euróban

Tevékenységek	A támogatható teljes projekt becsült értéke (EUR)	Támogatás 20% (EUR)
1. ANS III.épület/G/G	10 520 000 (ebből G/G 622.406,- közmű 570.500,-)	2 104 000(ebből G/G124.481, - közmű 114.100,-)
2. MATIAS: online-offline	16 000 000	3 200 000
3. VCS, VRRS	2 000 000	400 000
4. ATCC Rádiók	1 000 000	200 000
5. ATCC Pultok (Consol)	300 000	60 000
összesen:	29 820 000	5 964 000

ANS – III. program támogatásai összefoglalva:

A program a végrehajtási időre, 2012. december 7-re teljesült.

A Zárójelentés elkészítésének ütemezése megtörtént, a végrehajtó területek az ezzel kapcsolatos feladatokat megkezdték. A támogatás teljes elszámolásának feltételei adottak. Az elszámolás várható beérkezése 2013. harmadik negyedév.

2. TEN-T ATM/FAB

A pályázatot 2010. április 30-i határidővel elkészítettük és beadtuk. A FAB CE pályázattól eltérően, a Szlovák partner nélkül, négy ország légiirányító cégének: az Austrocontrolnak, a HungaroControl Zrt.-nek, a Rizeni letového provozu České republiky-nek, a Kontrola

zracnega prometa Slovenije, d.o.o konzorciumával készült el a pályázat. A pályázat a légiforgalmi szervezés – Funkcionális légtérblokkok (ATM/FAB-ok) területén megvalósítandó intézkedésekre vonatkozik. A 2010. júliusi pénzügyi bizottsági döntés alapján a konzorciumi támogatási érték 1.447.390 euró, melyből a HungaroControl 388.545 euró támogatásban részesül.

A projekt kezdési és befejezési időpontja: 2011. január 1. – 2012. december 31. Az előfinanszírozás 2011.12.31-ig beérkezett része 251.664 euró, melyből koordinátori díjként levonásra került 72.625euró.

A Bizottság által elfogadott, nevesített 12 tevékenységre vonatkozóan az alábbi költségek számolhatók el a támogatásra.

- a munkacsoportokban résztvevők munkaidő ráfordítása
- a munkacsoportokkal kapcsolatos kiutazások költsége
- a munkacsoportok hazai és külföldi catering költségeinek elszámolása
- a FAB–bal kapcsolatban felmerülő külső szállítók költségei

A projekt 2012. december 31-én lezárult, a teljesített költségeket a Társaság leadta a koordinátornak. Az Austrocontrol mint koordinátor, a konzorciumi tagoktól begyűjtött adatok alapján a Zárójelentést összeállítja és egyeztetést követően a Bizottságnak benyújtja.

A HungaroControl a tervezett költségeknek várhatóan, 70-80% -át fogja teljesíteni, így ennek arányában csökkenhet a megítélt támogatás mértéke. Az elszámolás várható időpontja 2013. harmadik negyedév.

3.5 KUTATÁS-FEJLESZTÉS TÁMOGATÁSA

A Társaság 2011. év során létrehozta a budapesti léginavigációs kutatás-fejlesztési és szimulációs központot, angol rövidítéssel CRDS (Centre for Research, Development and Simulation), mely Közép-Európa legnagyobb és legmodernebb technológiával felszerelt centruma. A magyar szakemberek tudására támaszkodó központ erősíti a térség légiforgalmi szolgálatainak együttműködését, és segíti az Egységes Európai Égbolt integrációs program megvalósítását, az ún. funkcionális légtérblokkok működését.

3.6 KÖRNYEZETVÉDELEM

A HungaroControl Zrt. elismeri a környezetvédelem és a fenntartható fejlődés fontosságát, gazdasági és társadalmi jelentőségét. Tevékenysége során kötelezettséget vállalt a természet és a környezet megóvására, a környezet állapotának javítására.

Célkitűzése, hogy a környezeti terhelést csökkentve, folyamatosan javítsa teljesítményét, s egy hatékony, a Társaság működési és fejlesztési stratégiájával egybehangolt, döntési rendszerű szerves részét képező környezetirányítási rendszert alakítson ki és tartson fenn.

A szabvány követelményeinek megfelelően kidolgozásra kerültek a környezeti politika és a környezetirányítási rendszert szabályozó dokumentumok, melyek megtartása és annak folyamatos fejlesztése mellett Társaságunk elkötelezte magát.

Társaságuk célja a szolgáltatásunk által zajjal közvetlenül érintett környező kerületek és települések terheinek mérséklése, valamint tevékenységünk környezeti hatásainak és felelősségének tudatosítása.

Az érdekelt felek tekintetében a környezeti hatások elfogadását az objektív és hiteles adatszolgáltatás folyamatos kommunikációja során, hatékony partnerségi kapcsolatkiépítésével kívánjuk elérni. Működésünk során célunk a környezettudatos gondolkodás és magatartás magas szintű biztosítása, melyet a folyamatos környezeti tényezők és hatások felülvizsgálatával tudunk biztosítani.

Fejlesztéseink között környezetvédelmi célként kezeljük a környezetbarát technológiákat és az energia hatékony megoldásokat, valamint az alternatív energia megoldásokat.

Tevékenységünk okozta környezeti terhelések csökkentésére módszertani eljárások felülvizsgálatával és teljesítmény-alapú navigációs rendszer bevezetésével készülünk. A precízebb nyomvonaltartási pontossággal csökken a zajjal érintett területek nagysága.

A folyamatos megközelítés (CDA) módszer alkalmazásával az üzemanyag – fogyasztás mellett a zajterhelés csökkenése is várható a jelenlegi megközelítési eljárásokhoz viszonyítva. A módszer jelentősége elsősorban alacsony forgalmú időszakban számottevő.

A környezet védelemét szolgáló eszközök kimutatását a mellékletek között a 4.6. táblázat tartalmazza.

A veszélyes hulladékok, környezetre káros anyagok nyitó- és zárókészletének mennyiségi és értékadatai veszélyességi osztályok szerint:

Telephely	Hulladék kód	Hulladék megnevezése	Nyitó-készlet (kg)	Keletkezett mennyiség (kg)	Átadott mennyiség (kg)	Záró-készlet (kg)	Egységár (nettó Ft/kg)	Ártalmatlanítás költsége (nettó Ft)
LHBP	150202	Veszélyes anyagokkal szennyezett abszorbensek, szűrőanyagok, tőrlökendők, védőruházat	0	593	593	0	150	88 950
LHBP	160213	Veszélyes anyagokat tartalmazó használatból kivont berendezések	0	1 163	1 163	0	175	203 525
LHBP	180103	Egyéb hulladékok, amelyek gyűjtése és ártalmatlanítása speciális követelményekhez kötött a fertőzések elkerülése érdekében	0	36	36	0	1 100 Ft/alkalom	133 200
LHBP	190809	Étolajból és zsírból eredő zsír olaj keverék	0	2 800	2 800	0	175	49 000
LHBP	200121	Fénycsövek és egyéb higanytartalmú hulladékok	0	76	76	0	175	1 400
LHBP	200133	Elemek és akkumulátorok	0	5	5	0	480	2 400
LHBP	200135	Veszélyes anyagokat tartalmazó, kiselejtezett elektromos és elektronikus berendezések	0	366	366	0	103	37 698
KRAD	80111	Szerves oldószereket, illetve más veszélyes anyagokat tartalmazó festék- vagy lakk- hulladékok	0	13	13	0	170 + 51 500 szállítási	53 775
KRAD	80317	Veszélyes anyagokat tartalmazó, hulladékká vált toner	0	6	6	0	nem egységáros	-
KRAD	130205	Ásványolaj alapú, klórvegyületeket nem tartalmazó motor-, hajtómű és kenőolajok	0	20	20	0	50 + 51 500 szállítási	52 500
KRAD	150110	Veszélyes anyagokat maradékként tartalmazó vagy azokkal szennyezett csomagolási hulladékok	0	12	12	0	150	1 800
KRAD	150111	Veszélyes, szilárd porózus mátrixot (pl.:azbesztet) tartalmazó fémből készült csomagolási hulladékok, ide értve a kiürült hajtógáz palackokat	0	3	3	0	0	-
KRAD	150202	Veszélyes anyagokkal szennyezett abszorbensek, szűrőanyagok, tőrlökendők, védőruházat	0	3	3	0	150	450
KRAD	160213	Veszélyes anyagokat tartalmazó használatból kivont berendezések	0	2	2	0	175	350
KRAD	160601	Ólomakkumulátorok	0	13	13	0	-50	- 650
KRAD	200121	Fénycsövek és egyéb higanytartalmú hulladékok	0	11	11	0	175	1 950
KRAD	200133	Elemek és akkumulátorok	0	8	8	0	480	3 840
PRAD	130205	Ásványolaj alapú, klórvegyületeket nem tartalmazó motor-, hajtómű és kenőolajok	0	40	0	40	50 + 51 500 szállítási	-
PRAD	200121	Fénycsövek és egyéb higanytartalmú hulladékok	0	5	0	5	175 + 51 500 szállítási	-
		ÖSSZESEN						630 188

(LHBP= HC Székház, KRAD = Kőrishgyei radarállomás, PRAD= Püspökladányi radarállomás)

Társaságunk a telephelyeken a veszélyes hulladékokat a jogszabályoknak megfelelően az arra kijelölt helyen tárolja, szállításáról, ártalmatlanításáról megfelelően gondoskodik.

2013. május 27.

Vezérigazgató

IV. MELLÉKLETEK

4.1 CASHFLOW KIMUTATÁS

		2012. Üzleti év		adatok eFt-ban	
Sor-szám		A tétel megnevezése	Előző év	Tárgyév	
a		b	c	d	
1	I.	Szokásos tevékenységből származó pénzeszköz-változás	5 426 363	2 642 269	
2	1	Adózás előtti eredmény ±	2 015 379	2 693 024	
3	2	Elszámolt amortizáció +	3 429 703	2 804 710	
4	3	Elszámolt értékvesztés és visszairás ±	321 283	121 707	
5	4	Céltartalék képzés és felhasználás különbözete ±	148 478	-253 453	
6	5	Befektetett eszközök értékesítésének eredménye ±	-5 767	-1 814	
7	6	Szállítói kötelezettség változása ±	108 070	447 620	
8	7	Egyéb rövid lejáratú kötelezettség változása ±	670 003	45 650	
9	8	Passzív időbeli elhatárolások változása ±	1 638 846	183 688	
10	9	Vevőkövetelés változása ±	-678 207	-487 725	
11	10	Forgóeszközök (vevőkövetelés és pénzeszköz nélkül) változása ±	86 632	-1 776 130	
12	11	Aktív időbeli elhatárolások változása ±	-398 494	467 001	
13	12	Fizetett, fizetendő adó (nyereség után) -	-909 563	-102 009	
14	13	Fizetett, fizetendő osztalék, részesedés -	-1 000 000	-1 500 000	
15	II.	Befektetési tevékenységből származó pénzeszköz-változás	-3 629 474	-7 797 000	
16	14	Befektetett eszközök beszerzése -	-3 635 241	-7 798 814	
17	15	Befektetett eszközök eladása +	5 767	1 814	
18	16	Kapott osztalék, részesedés +	0	0	
19	III.	Pénzügyi műveletekből származó pénzeszköz-változás	9 132	816 477	
20	17	Részvénykibocsátás, tőkebevonás bevétele +	0	0	
21	18	Kötvény, hitelviszonyt megtestesítő értékpapír kibocsátásának bevétele +	0	0	
22	19	Hitel és kölcsön felvétele +	0	0	
23	20	Hosszú lejáratra nyújtott kölcsönök és elhelyezett bankbetétek törlesztése, megszüntetése, beváltása +	1 345	919	
24	22	Véglegesen kapott pénzeszköz +	50 041	981 192	
25	23	Részvénybevonás, tőke kivonás (tőkeleszállítás) -	0	0	
26	24	Kötvény és hitelviszonyt megtestesítő értékpapír visszafizetése -	0	0	
27	25	Hitel és kölcsön törlesztése, visszafizetése -	0	0	
28	26	Hosszú lejáratra nyújtott kölcsönök és elhelyezett bankbetétek -	-1 000	0	
29	27	Véglegesen átadott pénzeszköz -	-45 381	-165 370	
30	28	Alapítókkal szembeni, illetve egyéb hosszú lejáratú kötelezettségek változása ±	4 127	-264	
31	IV.	Pénzeszközök változása (±I±II±III. sorok) ±	1 806 021	-4 338 254	

4.2 IMMATERIÁLIS JAVAK ÁLLOMÁNYVÁLTOZÁSA

2012. év

eFt-ban

MEGNEVEZÉS	VAGYONÉRTÉKŰ JOGOK			SZELLEMI TERMÉK			ALAPÍTÁS ÁTSZERVEZÉS	IMMATERIÁLIS JAVAK ÖSSZESEN
	Használatba vett	Használatba nem vett	Összesen	Használatba vett	Használatba nem vett	Összesen		
NYITÓ BRUTTÓ É.	253 682	470	254 152	11 788 267	2 862 920	14 651 187	0	14 905 339
Vásárlás	0	193 287	193 287	0	1 920 452	1 920 452	0	2 113 739
Aktiválás	237 341	0	237 341	4 951 857	0	4 951 857	0	5 189 198
Előállítás	0	0	0	0	0	0	0	0
Átsorolás	0	43 584	43 584	0	198 134	198 134	0	241 718
Egyéb növekedés	0	0	0	0	0	0	0	0
Növekedés összesen	237 341	236 871	474 212	4 951 857	2 118 586	7 070 443	0	7 544 655
Selejtezés	0	0	0	0	0	0	0	0
Eladás	630	0	630	0	0	0	0	630
Egyéb csökkenés	3 001	0	3 001	0	0	0	0	3 001
Átsorolás	0	0	0	0	0	0	0	0
Aktivált érték	0	237 341	237 341	0	4 951 857	4 951 857	0	5 189 198
Csökkenés összesen	3 631	237 341	240 972	0	4 951 857	4 951 857	0	5 192 829
ZÁRÓ BRUTTÓ É.	487 392	0	487 392	16 740 124	29 649	16 769 773	0	17 257 165
Nyitó é.cs.	233 222	0	233 222	9 530 215	0	9 530 215	0	9 763 437
Tervszerinti növekedés	93 628	0	93 628	1 306 864	0	1 306 864	0	1 400 492
Tervszerint csökkenés	3 631	0	3 631	0	0	0	0	3 631
Tervenfelüli növekedés	0	0	0	0	0	0	0	0
Tervenfelüli csökkenés	0	0	0	0	0	0	0	0
Záró é. cs.	323 219	0	323 219	10 837 079	0	10 837 079	0	11 160 298
NYITÓ NETTÓ É.	20 460	470	20 930	2 258 052	2 862 920	5 120 972	0	5 141 902
ZÁRÓ NETTÓ É.	164 173	0	164 173	5 903 045	29 649	5 932 694	0	6 096 867

4.3 TÁRGYI ESZKÖZÖK ÁLLOMÁNY VÁLTOZÁSA

2012. év

e Ft-ban

MEGNEVEZÉS	INGATLANOK			MŰSZAKI BERENDEZÉS	EGYÉB BERENDEZÉS	BEFEJEZETLEN BERUHÁZÁS	TÁRGYI ESZKÖZÖK ÖSSZESEN
	Saját ingatlanok	Vagyonkezelésbe átvett ingatlanok	Összesen				
NYITÓ BRUTTÓ É.	457 889	5 621 273	6 079 162	6 660 713	2 088 442	4 068 407	18 896 724
Vásárlás	0	0	0	0	0	3 912 994	3 912 994
Aktiválás	3 836 300	91 316	3 927 616	2 842 662	665 187	0	7 435 465
Előállítás	0	0	0	0	0	0	0
Átsorolás	0	0	0	120	196	0	316
Egyéb növekedés	0	0	0	0	0	0	0
Növekedés összesen	3 836 300	91 316	3 927 616	2 842 782	665 383	3 912 994	11 348 775
Értékesítés miatti átsorolás	0	0	0	0	0	0	0
Készletre való átsorolás	0	0	0	0	0	0	0
Átsorolás	0	0	0	18	298	241 718	242 034
Selejtezés, Bontás	0	440	440	18 209	61 518	0	80 167
Értékesítés	0	0	0	5 783	3 526	0	9 309
Térítés nélküli átadás	0	0	0	0	0	0	0
Egyéb csökkenés	0	0	0	0	36	0	36
Aktiválás	0	0	0	0	0	7 434 728	7 434 728
Csökkenés összesen	0	440	440	24 010	65 378	7 676 446	7 766 274
							0
ZÁRÓ BRUTTÓ É.	4 294 189	5 712 149	10 006 338	9 479 485	2 688 447	304 955	22 479 225
							0
Nyitó é.cs.	46 371	1 261 030	1 307 401	3 030 656	1 505 677	0	5 843 734
Tervszerinti növekedés	82 867	135 812	218 679	853 745	331 794	0	1 404 218
Tervszerinti csökkenés	0	440	440	23 992	65 080	0	89 512
Tervszerinti écs változás átsorolás miatt növekedés	0	0	0	157	648	0	805
Tervszerinti écs változás átsorolás miatt csökkenés	0	0	0	65	740	0	805
Tervenfelüli écs növekedés	-10 281	351	-9 930	-49 412	-3 668	0	-63 010
Tervenfelüli écs csökkenés	0	0	0	0	0	0	0
Záró é. cs.	118 957	1 396 753	1 515 710	3 811 089	1 768 631	0	7 095 430
							0
NYITÓ NETTÓ É.	411 518	4 360 243	4 771 761	3 630 057	582 765	4 068 407	13 052 990
ZÁRÓ NETTÓ É.	4 175 232	4 315 396	8 490 628	5 668 396	919 816	304 955	15 383 795

4.4 LÉGIFORGALMI IRÁNYÍTÁSI SZOLGÁLTATÁSOK ÁRBEVÉTELE – FÖLDRAJZI MEGBONTÁSBAN

Átrepülő forgalom - Útvonalirányítási Díjbevétele

adatok ezer Ft-ban

Sorrend	Ország	2012. értékesítés árbevétele	2012. értékesítés %
1	Németország	3 439 408	13,98%
2	Törökország	3 341 352	13,58%
3	Egyesült Arab Emírátságok	2 508 529	10,19%
4	Ausztria	1 555 796	6,32%
5	Egyesült Királyság	1 461 734	5,94%
6	Magyarország	895 357	3,64%
7	Amerikai Egyesült Államok	859 286	3,49%
8	Quatar	816 660	3,32%
9	Románia	695 297	2,83%
10	Franciaország	606 358	2,46%
11	Hollandia	593 447	2,41%
12	Oroszország	568 724	2,31%
13	Svájc	537 490	2,18%
14	Cseh Köztársaság	506 764	2,06%
15	Bulgária	320 812	1,30%
16	Írország	313 831	1,28%
17	Szingapúr	291 831	1,19%
18	India	275 287	1,12%
19	Szerbia	267 015	1,09%
20	Kína	266 497	1,08%
21	Ukrajna	264 448	1,07%
22	Izrael	262 352	1,07%
23	Svédország	249 715	1,01%
24	Olaszország	249 933	1,02%
25	Lengyelország	235 380	0,96%
	Egyéb országok	3 224 629	13,10%
Átrepülő forgalom - Útvonalirányítási Díjbevétele		24 607 932	100%

Közelkörzet - Terminálirányítás Díjbevétele

adatok ezer Ft-ban

Sorrend	Ország	2012. értékesítés árbevétele	2012. értékesítés %
1	Magyarország	942 720	20,58%
2	Írország	715 596	15,62%
3	Németország	710 884	15,52%
4	Egyesült Királyság	358 227	7,82%
5	Svájc	151 907	3,32%
6	Hollandia	144 876	3,16%
7	Franciaország	130 274	2,84%
8	Törökország	129 867	2,83%
9	Cseh Köztársaság	107 452	2,35%
10	Belgium	104 603	2,28%
11	Oroszország	98 250	2,14%
12	Norvégia	97 732	2,13%
13	Amerikai Egyesült Államok	95 381	2,08%
14	Quatar	89 037	1,94%
15	Luxemburg	87 953	1,92%
16	Ausztria	84 390	1,84%
17	Lengyelország	75 850	1,66%
18	Finnország	70 640	1,54%
19	Portugália	49 460	1,08%
20	Izrael	42 993	0,94%
21	Irán	40 898	0,89%
22	Románia	38 733	0,85%
23	Olaszország	37 562	0,82%
24	Ukrajna	37 060	0,81%
25	Egyiptom	29 030	0,63%
	Egyéb országok	110 230	2,41%
Közelkörzet - Terminálirányítás Díjbevétele		4 581 605	100%

4.5 IMPORTBESZERZÉSEK

2012. Év

adatok ezer Ft-ban

Ország	2012. Termékbeszerzés	2012. Szolgáltatás beszerzés
Franciaország	1 998 836	17 622
Belgium	-	1 346 070
Szlovákia	280 036	29 629
Németország	152 185	132 227
Ausztria	135 251	23 994
Egyesült Királyság	16 611	4 265
Hollandia	24 774	8 195
Románia	-	13 908
Csehország	-	10 165
Spanyolország	-	8 880
Egyéb országok	98	1 543
EU országok összesen	2 607 791	1 596 498
Norvégia	202 986	0
Kanada	51 267	137
Szerbia	27	8 616
Amerikai Egyesült Államok	-	891
Svájc	-	643
Egyéb országok	60	41
NON-EU országok összesen	254 340	10 328
Importbeszerzések	2 862 131	1 606 826

4.6 KÖRNYEZET VÉDELMÉT KÖZVETLENÜL SZOLGÁLÓ IMMATERIÁLIS JAVAK ÉS TÁRGYI ESZKÖZÖK

A Szt. 94. § (1) A környezet védelmét közvetlenül szolgáló tárgyi eszközök - 92. § (1) bekezdése szerint - részletezett adatai

Telephely	Eszköz azonosító	Megnevezés	Aktiválási dátum	Bekerülési érték 2012	2012. évi elszámolt ÉCS	2012. évi nettó
LHBP	30259-06	ANS3 épület Légtechnika-légkezelő	2012.08.21	42 449 414	1 542 561	40 906 853
LHBP	-	ANS 3 új hulladéktároló kialakítása	2012.08.21	Az ANS 3 épületrészt képezi.		
LHBP	-	ANS 3 esővíz visszaforgató rendszer kialakítása				
LHBP	-	ANS 3 klímatechnika kialakítása				
LHBP	-	ANS 3 napkollektoros rendszer kialakítása				
KRAD	12333	Kőrishegy radarállomás napkollektoros rendszer	2012.06.11	9 932 000	138 397	9 793 603
PRAD	12334	Püspökladányi radarállomás napkollektoros rendszer	2012.07.12	9 371 000	110 737	9 260 263
PRAD	21203	Püspökladányi radarállomás hulladéktároló	2012.03.19	3 410 996	53 681	3 357 315

(LHBP= HC Székház, KRAD = Kőrishegy radarállomás, PRAD= Püspökladányi radarállomás)

4.7 TÁRSASÁGI ADÓALAP MÓDOSÍTÓ TÉTELEK

2012. év

adatok eFt-ban

Megnevezés	Összeg
Társasági adóalapot növelő tételek összesen:	4 930 005
A várható kötelezettségekre és a jövőbeni költségekre képzett céltartalék, céltartalékot növelő összeg	1 342 098
A számviteli törvény szerint az adóévben terv szerinti értékcsökkenési leírásként és terven felüli értékcsökkenésként elszámolt összeg	2 860 550
Nem a vállalkozási, bevételszerző tevékenységgel kapcsolatos költségek, ráfordítások összege	0
Jogerős határozatban megállapított bírság, az Art. és Tb-törvények szerinti jogkövetkezmények ráfordításként elszámolt összege az önellenőrzéshez kapcsolódó kivételével	1 136
Az adóévben követelésre elszámolt értékvesztés összege	261 556
Az adóellenőrzés, önellenőrzés során megállapított, adóévi költségként, ráfordításként, vagy adóévi nettó árbevétel, bevétel, aktivált saját teljesítmény csökkentéseként elszámolt összeg	279 609
Egyéb növelő jogcímek (2007.01.01. előtt kapott Kohéziós Alap támogatásra jutó Écs) + (EC elszámolás tárgyévi bevételi többlete a következő évben elszámolandó az adóspirál kikerülése érdekében, a tárgyévben így többletadó befizetésével.)	185 056
Társasági adóalapot csökkentő tételek összesen:	7 619 889
Előző évek elhatárolt veszteségéből adóévben leírt összeg	0
A várható kötelezettségekre és a jövőbeni kötelezettségekre képzett céltartalék felhasználása következtében az adóévben bevételként elszámolt összeg	1 595 551
Az adótörvény szerint figyelembe vett értékcsökkenési leírás összege,	4 758 760
A visszafizetési kötelezettség nélkül kapott támogatás, juttatás, a véglegesen kapott pénzeszköz	0
A fejlesztési tartalék adóév utolsó napján lekötött tartalékként kimutatott összege, de legfeljebb az adózás előtti eredmény 50 százaléka, és legfeljebb 500 millió forint [Tao. Tv. 7. § (1) f); 7. § (15), 16. § (1) a)]	500 000
Behajthatatlanná vált követelés leírásakor a korábbi adóévekben adóalap növelő tételként elszámolt értékvesztés összege, valamint a követelés átruházásakor, kiegyenlítésekor, beszámításakor elszámolható összeg, az adóévben visszaírt értékvesztés	120 876
Az adóellenőrzés, önellenőrzés során megállapított adóévi bevételként, vagy aktivált saját teljesítmény növeléseként, vagy adóévi költség, ráfordítás csökkentéseként elszámolt összeg	400 604
Az adott adomány, támogatás igazolt összege	15 460
Egyéb csökkentő jogcímek	228 638

4.8 SZAKMAI RÖVIDÍTÉSEK MAGYARÁZATA

Szakmai rövidítések, kifejezések magyarázata angolul és magyarul			
En-route	Route Charge	FMTP	Flight Message Transfer Protocol
	Útvonalirányítás		Járat információ átviteli protokoll
TNC	Terminal Navigation Charge	ICAO	International Civil Aviation Organisation
	Terminálirányítási Díj		Nemzetközi Polgári Repülési Szervezet
AFIS	Aerodrome Flight Information Service	IFRS	International Financial Reporting Standards
	Repülőtéri Repüléstájékoztató Szolgálat		Nemzetközi Pénzügyi Beszámolási Standardok
AIP	Aeronautical Information Publication	MtM	Mark-to-Market
	Légiforgalmi Tájékoztató Kiadvány		Nyitott pozíció aktuális piaci értéke
AIS	Aeronautical Information Service	NOTAM	Notice to Airmen
	Légiforgalmi Tájékoztató Szolgálat		Közlemény Légiközlekedési Szakszemélyzetnek
ANS	Air Navigaion Services	TA Radar	Terminal Approach Radar
	Légiforgalmi Szolgálatok		Közelkörzeti Légtérelenőrző Radar
APP	Approach	TEN-T	Trans-European Transport Network
	Közel-körzeti irányítás		Transzeurópai Közlekedési Hálózat
ATM	Air Traffic Management	TEN-T EERP	TEN-T European Economic Recovery Plan
	Légiforgalmi Irányítás		TEN-T Európai Gazdaságélénkítő Terv
ATC	Air Traffic Control	TWR	Tower
	Légiforgalmi Irányítás		Irányító Torony
CANSO	Civil Air Navigation Services Organisation	VCS	Voice Communication System
	Polgári Légiforgalmi Szolgáltatók Szervezete		Beszédüzemű Kommunikációs Rendszer
CEATS	Central European Air Traffic Services	ÁFA	Value Added Tax
	Közép-Európai Légiforgalmi Szolgálatok		Általános forgalmi adó
CRCO	Central Route Charges Office	GKM	Ministry for Economics and Transport
	Központi Útvonaldíj Iroda		Gazdasági és Közlekedési Minisztérium
CRDS	Center of Research, Development and Simulation	NFM	National Development Ministry
	Kutatási, Fejlesztési és Szimulációs Központ		Nemzeti Fejlesztési Minisztérium
EC	European Comission	KBT	Public Procurement Council
	Európai Bizottság		Közbeszerzések Tanácsa
EU	European Union	KVI	Treasury Property Directorate
	Európai Unió		Kincstári Vagyoni Igazgatóság
Eurocontrol	European Organisation for the Safety of Air Navigation	MNV Zrt.	Hungarian National Property Management Ltd.
	Európa Szervezet a Légiközlekedés Biztonságáért		Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zrt.
FAB	Funcional Airspace Block	MKVK	Hungarian Chamber of Auditors
	Funkcionális Légtérblokk		Magyar Könyvvizsgálói Kamara
FAB CE	FAB Central Europe	NAV	National Tax and Customs Office
	Közép-Európai Funkcionális Légtérblokk		Nemzeti Adó- és Vámhivatal